

Diputació
Barcelona

Pla d'acció cultural d'Esparreguera

AJUNTAMENT
D'ESPARREGUERA

Pla d'Acció Cultural d'Esparreguera

Gener 2010

Índex

I. Introducció	5
1. El diagnòstic del Pla d'Acció Cultural d'Esparreguera	6
II. MAPA DE TERRITORI I POBLACIÓ	7
1. Territori	9
2. Població	11
2.1. Evolució	11
2.2. Estructura de la població	13
2.3. Procedència i nacionalitat	17
2.4. Nivell d'instrucció	22
2.5. L'atur	24
3. Síntesi del mapa	26
III. MAPA DE RECURSOS CULTURALS	27
1. La Regidoria de Cultura d'Esparreguera; recursos i personal	29
1.1. Pressupost	29
1.2. Personal	31
2. La planificació i la coordinació interdepartamental	33
3. Els espais per a la cultura	38
3.1. Equipaments de titularitat pública	38
3.2. Equipaments de titularitat privada	44
3.3. Altres espais amb usos culturals	47
3.4. Equipaments en construcció	48
3.5. La planificació d'equipaments a Esparreguera	52
3.5.1. El Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya 2009-2019 (PECCat)	52
3.5.2. El Pla Director d'Equipaments	53
3.6. A tall de síntesi: principals mancances detectades a través del Pla d'Acció Cultural	54
4. El patrimoni d'Esparreguera	56
5. L'associacionisme	59
5.1. Entitats de cultura tradicional i popular	60

5.2. Entitats de caràcter sociocultural	61
5.3. Entitats de caràcter artístic	61
5.4. Entitats de defensa del patrimoni	62
6. L'activitat cultural a Esparreguera	64
6.1. Les arts escèniques	64
6.1.1. La Passió	64
6.1.2. El teatre amateur	65
6.1.3. La programació	65
6.2. La música	66
6.3. El calendari festiu i la cultura tradicional i popular	67
6.4. La comunicació	68
IV. RECURS DE VISIONS CULTURALS	71
1. Les visions en relació a la vila	73
2. Les visions en relació als espais, els equipaments i els recursos culturals	75
3. Les visions en relació al teixit associatiu	77
4. Les visions en relació a l'oferta cultural	78
V. SÍNTESI DEL DIAGNÒSTIC (DAFO)	81
VI. ESTRATÈGIA	85
1. Reptes d'Esparreguera	88
2. Objectius generals de l'estratègia cultural d'Esparreguera	90
3. Eixos estratègics	92
4. Mecanismes de control i seguiment de l'aplicació del Pla d'Acció Cultural	114
Annex 1. Relació de participants	115
Crèdits	117

I. INTRODUCCIÓ

1. El diagnòstic del Pla d'Acció Cultural d'Esparreguera

El Pla d'Acció Cultural d'Esparreguera s'ha d'entendre com l'instrument que guiarà la vida cultural del municipi durant els propers anys. Es tracta d'un document operatiu que ha de convertir-se en un dels principals referents tant pels responsables polítics i tècnics del sector públic, com pels operadors del sector privat.

Abans de planificar quines seran les estratègies a seguir en matèria cultural a Esparreguera, s'ha realitzat una primera fase de diagnòstic en la què s'ha posat una mirada intencionada sobre la realitat cultural de la ciutat per tal d'extreure'n les seves característiques, carències i potencialitats. Així doncs, el present document és el resultat d'una tasca de recerca, anàlisi i interpretació, tant de les informacions estadístiques i documentals, com de les aportacions i valoracions fetes pels ciutadans i ciutadanes que han participat en aquesta primera etapa d'elaboració del Pla d'Acció Cultural.

Els continguts del diagnòstic s'organitzen de la següent manera:

- Mapa de territori i població

La primera part del diagnòstic de la realitat cultural d'Esparreguera es centra en l'anàlisi del territori i de la població, abordant les característiques bàsiques de situació i accessibilitat del territori i els indicadors que situen la realitat socio-demogràfica del municipi.

- Mapa de recursos culturals

En aquest capítol s'analitzen quins són els recursos culturals de que disposa el municipi per tal d'extreure'n una aproximació a la realitat cultural d'Esparreguera.

- Recull de visions culturals

Finalment, més enllà de les característiques objectivables, el Pla d'Acció Cultural d'Esparreguera recull també el conjunt de visions culturals existents en el territori. És a dir, s'ordenen les posicions que tenen els diversos agents que intervenen en la vida cultural del municipi.

II. MAPA DE TERRITORI I POBLACIÓ

Amb el mapa de territori i població es realitza una primera aproximació a la realitat social on es desenvolupa el Pla d'Acció Cultural. L'objectiu d'aquest mapa és detectar les característiques físiques i sociodemogràfiques del municipi per tal de contextualitzar aspectes de caràcter general que després tindran clares repercussions en la seva realitat cultural.

En primer lloc, es fa una breu aproximació a la realitat territorial d'Esparreguera, tant des de la perspectiva de la seva ubicació com de les seves divisions internes. La situació en un context territorial i la conformació de barris i divisions internes són elements importants per analitzar la realitat social i cultural del municipi.

La segona aproximació es cenyeix a la caracterització de la població. Per realitzar-la bàsicament s'han utilitzat les bases de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya i dades facilitades per l'Ajuntament d'Esparreguera. A partir d'aquesta font s'han construït tot un seguit d'indicadors d'estructura de la població. En els casos que s'ha considerat oportú s'ha presentat una comparativa a partir de sèries històriques, per tal de fer un pas més enllà d'una fotografia estàtica i detectar-ne la tendència evolutiva. Lògicament, tot això està fet amb l'objectiu de conèixer les principals característiques de la transformació social d'Esparreguera en els darrers anys.

1. Territori

Situat dins la comarca del Baix Llobregat, a la província de Barcelona, Esparreguera té una superfície de 27,5 Km². Limita amb sis municipis: Olesa de Montserrat, Abrera, Collbató, Vacarisses, Monistrol de Montserrat i els Hostalets de Pierola.

Quadre 1.1. Esparreguera situació geogràfica

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Hipermapa de Catalunya de la web de la Generalitat.

El municipi està situat a la capçalera del Baix Llobregat i s'estén en gran part a la dreta del Llobregat des del congost del Cairat a la riera de Magarola. El seu entorn natural està determinat per la seva proximitat al riu Llobregat i als vessants de la serra de Sant Salvador de les Espases.

Un fet destacat de la història d'Esparreguera que va tenir, i segueix tenint, un pes vital en el seu caràcter i en la situació social i econòmica és la fundació de la Colònia Sedó el 1846, una de les colònies tèxtils més importants de Catalunya que va estar en actiu fins l'any 1981, quan la fàbrica va haver de tancar les seves portes per la forta crisi econòmica.

En els darrers temps, la creixent industrialització i el fet que la part de ponent del terme ha estat destinada a lloc de segona residència, han motivat que l'agricultura, predominantment de secà amb un complement de regadiu vora el Llobregat, hagi experimentat una forta regressió i sigui en camí de desaparèixer.

La indústria esparreguerina s'ha diversificat en nous sectors, com l'alimentari, els tallers mecànics, el químic i les ceràmiques, i es manté, encara ara, la tradicional indústria de la terrissa gràcies a la bona qualitat del terra.

La vila es troba a l'esquerra de la riera del Torrentmal i travessa el Llobregat pel pont del Truquell, artèria vital de la freqüent comunicació entre Esparreguera i Olesa de Montserrat. Al sud-est de la mateixa hi ha l'antic casal dels Cordelles, actualment propietat dels marquesos de Vilallonga. Dins del terme es troba el balneari de la Puda de Montserrat, i el santuari de Sant Salvador de les Espases.

Esparreguera se situa a 37 km de Barcelona. Les principals vies de comunicació vial són la carretera C-55 i la carretera C-1411 (des d'Olesa de Montserrat). S'hi pot arribar per l'autopista AP-2 direcció C-55 per la sortida de Martorell o per l'Autovia del Baix Llobregat (A-2) sortides Esparreguera Sud, Nord i Centre-Els Hostalets de Pierola. Finalment, també es pot fer ús de la carretera C-1411, venint des d'Olesa de Montserrat, Monistrol o Abrera.

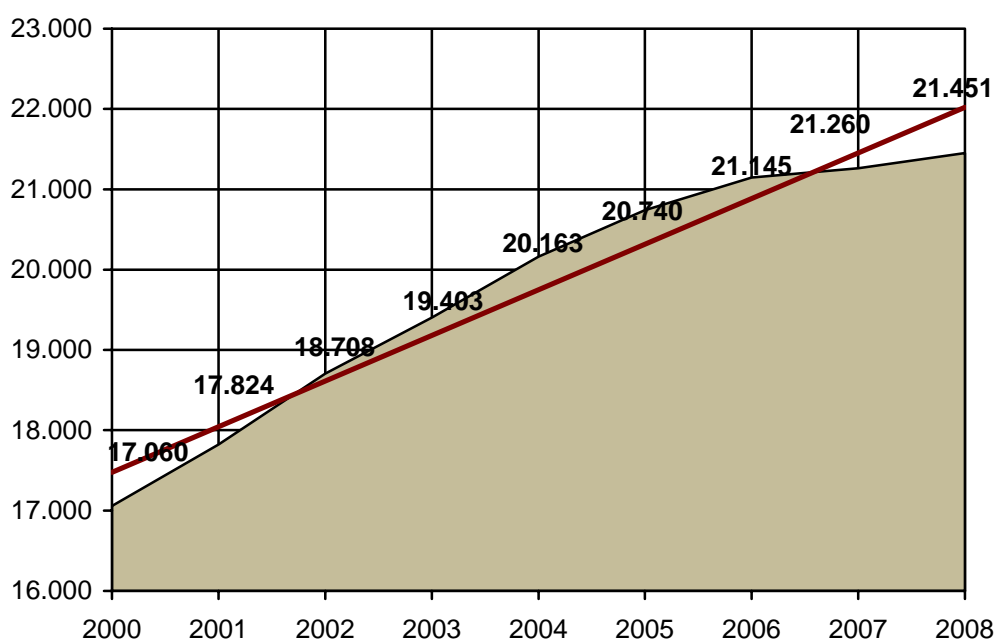
Existeix també connexió a través de la línia d'autobusos d'Hispano Igualadina, des de Barcelona, Martorell, Abrera, Collbató, El Bruc, Castellolí, Igualada i Santa Margarida de Montbui. A més, des d'Olesa es pot arribar a Esparreguera a través del funicular aeri que comunica els dos municipis.

2. Població

2.1. Evolució

L'evolució de la població d'Esparreguera, els últims anys, està clarament caracteritzada pel creixement tot i que en els darrers dos anys es dona cert alentiment d'aquest creixement. Així, entre l'any 2000 i el 2008, com es veu en el gràfic 2.1, la població ha crescut en més de 4.000 persones, situant el nombre d'habitants en 21.451 persones¹.

Gràfic 2.1. Evolució de la població

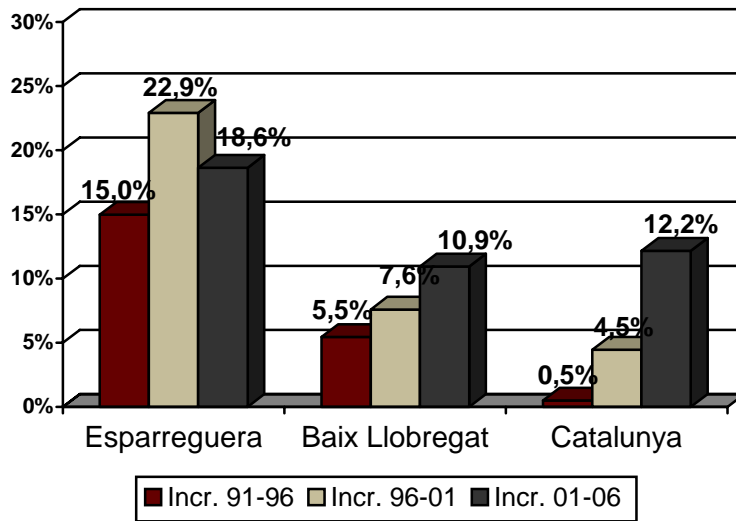

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

Una mirada als àmbits territorials superiors permet comprovar com el creixement d'Esparreguera està per sobre de les taxes comarcals i de la dinàmica catalana, destacant especialment el creixement elevat del període comprès entre l'any 1996 i el 2001 (22,9%). Pel que fa als càlculs de creixement de població entre 2001 i 2006, tot i que es dona un creixement menor que al període anterior, el percentatge a Esparreguera està més de 6 punts per sobre que la dinàmica catalana i 8 en relació al creixement del Baix Llobregat.

¹ Les dades de l'IDESCAT fan referència a l'1 de Gener de 2008.

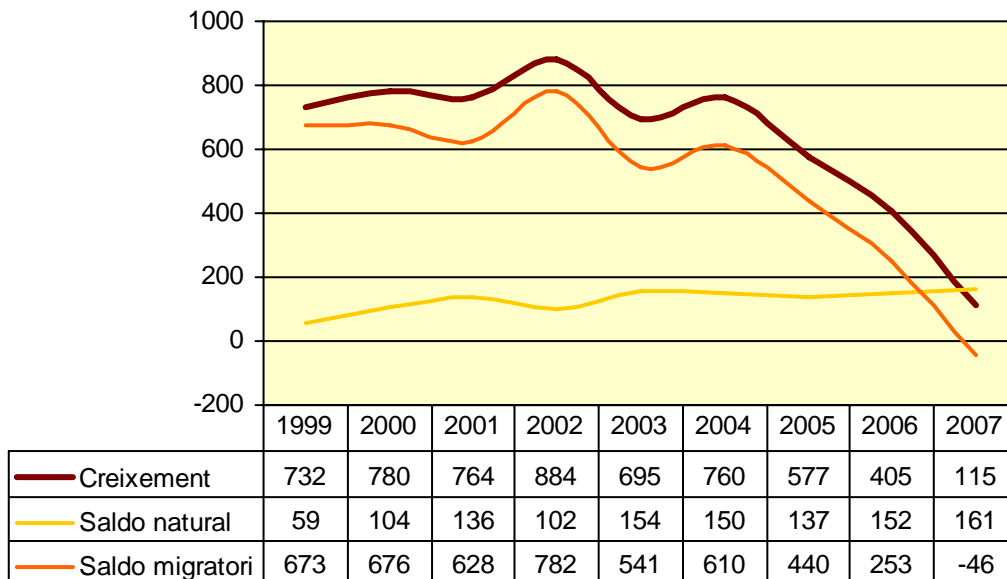
Gràfic 2.2. Comparació creixement poblacional d'Esparreguera, l'àmbit comarcal i català.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

La corba del Gràfic 2.3. mostra clarament com el creixement de població s'ha produït principalment pel saldo migratori –diferència entre la població que arriba a viure a Esparreguera i la que marxa-. Al gràfic també s'observa com les corbes de saldo migratori i de creixement discorren de forma paral·lela, mentre que el saldo natural –diferència entre naixements i defuncions- creix en molt poca mesura.

Gràfic 2.3. Caracterització del creixement poblacional d'Esparreguera.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

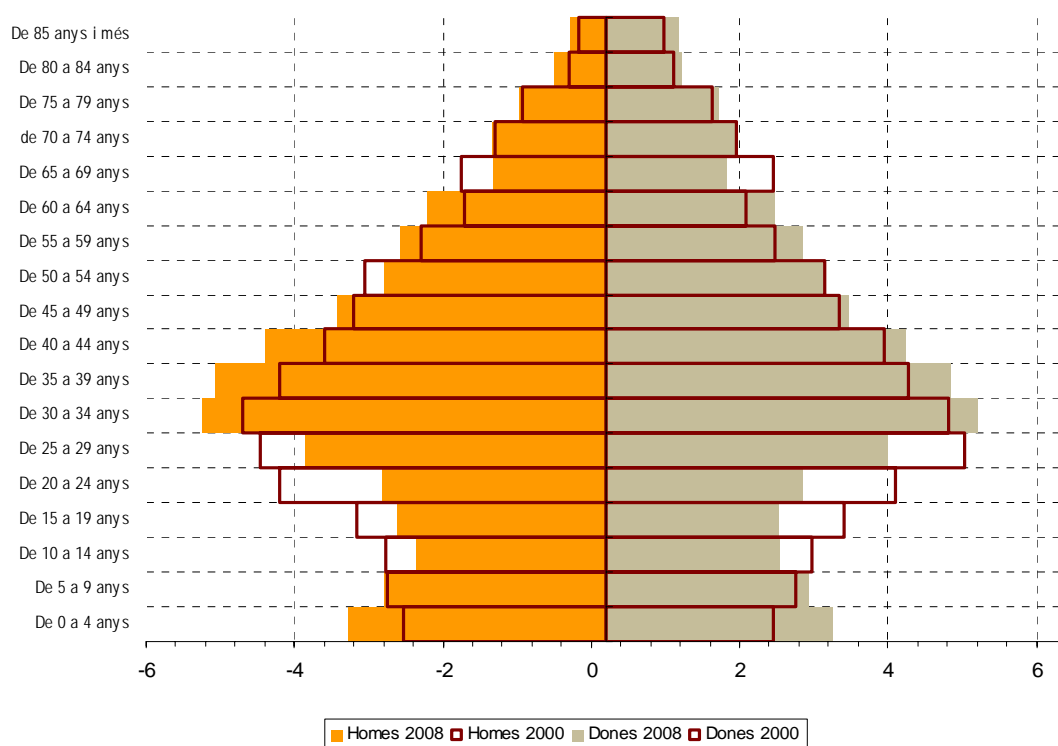
2.2. Estructura de la població

La piràmide d'edats mostra com el creixement de població ha provocat, també, canvis en l'estructura d'edats. Les diferències més importants entre 2000 i 2008 es donen en les franges d'edat entre els 15 i els 29, que han perdut pes sobre el total de població (l'any 2000 representen el 24,4% de la població i el 2008 en representen el 18,6%), mentre els de 30 a 44 anys passen del 25,5% al 28,9% al 2008. Així mateix, cal ressaltar l'augment del volum de població amb edats compreses entre 0 i 4 anys que ha passat d'un 5% l'any 2000 a un 5,5% el 2008.

La població d'Esparreguera presenta una distribució per edats amb un clar predomini de la franja de 25 a 44 anys (36,8%), mentre que la franja de 5 a 14 presenta l'any 2008 percentatges molt aproximats (10,6%) als que presentava el 2000 (11,2%).

Per tant, responent a la piràmide es podria parlar d'un cert envelliment de la població d'Esparreguera, amb un clar predomini del pes de la població adulta major de 25 anys. Pel que fa a la divisió del pes entre sexes, l'any 2007 és bastant equilibrada (51,4% d'homes per un 48,6% de dones) amb un comportament similar al de l'any 2000 (50,66% població masculina i 49,34% de femenina).

Gràfic 2.4. Piràmides d'edats. Comparativa. 2000 i 2007

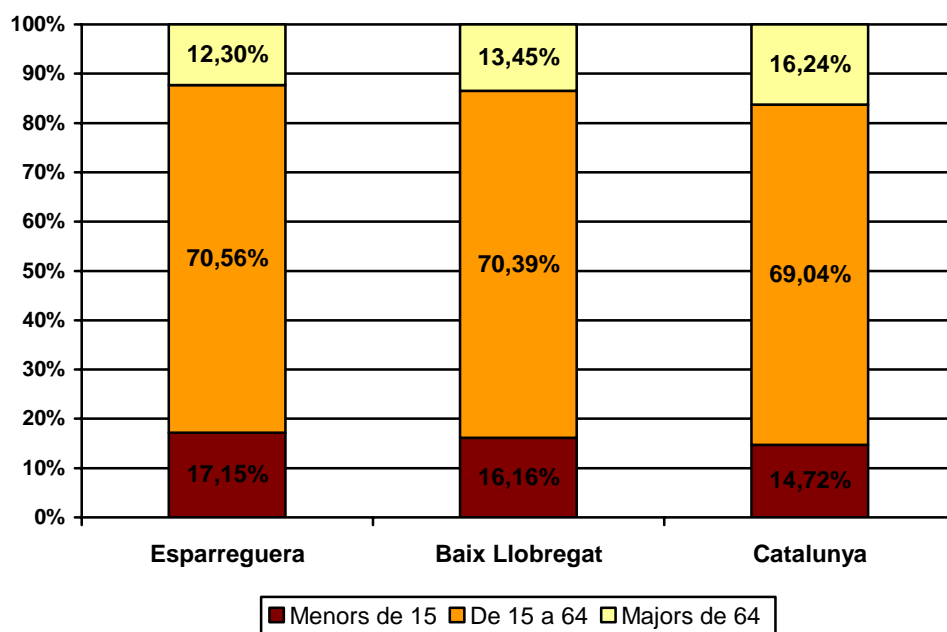

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

Tot i que a partir de la comparativa 2000-2008 analitzada amb la piràmide de població es feia menció d'un cert envelliment de la població, en comparar l'estructura d'edats d'Esparreguera amb les altres realitats territorials aquesta percepció queda matisada tot mostrant nivells d'envelliment inferiors que els comarcals i catalans.

El 71% de la població d'Esparreguera són persones entre els 15 i els 64 anys, un percentatge pràcticament igual al del conjunt de la comarca (70%) i lleugerament superior al percentatge mitjà català (69%). Així mateix, pel que fa a la població major de 65 anys, a Esparreguera representa el 12%, un punt percentual per sota que al Baix Llobregat (13%) i quatre per sota que el percentatge de població d'aquesta edat que es troba al conjunt de la realitat catalana. De la mateixa manera, Esparreguera té un percentatge de població menor de 15 anys dos punts per sobre que el conjunt català (17% front del 15%).

Gràfic 2.5. Distribució de la població per edats. Comparativa. 2008

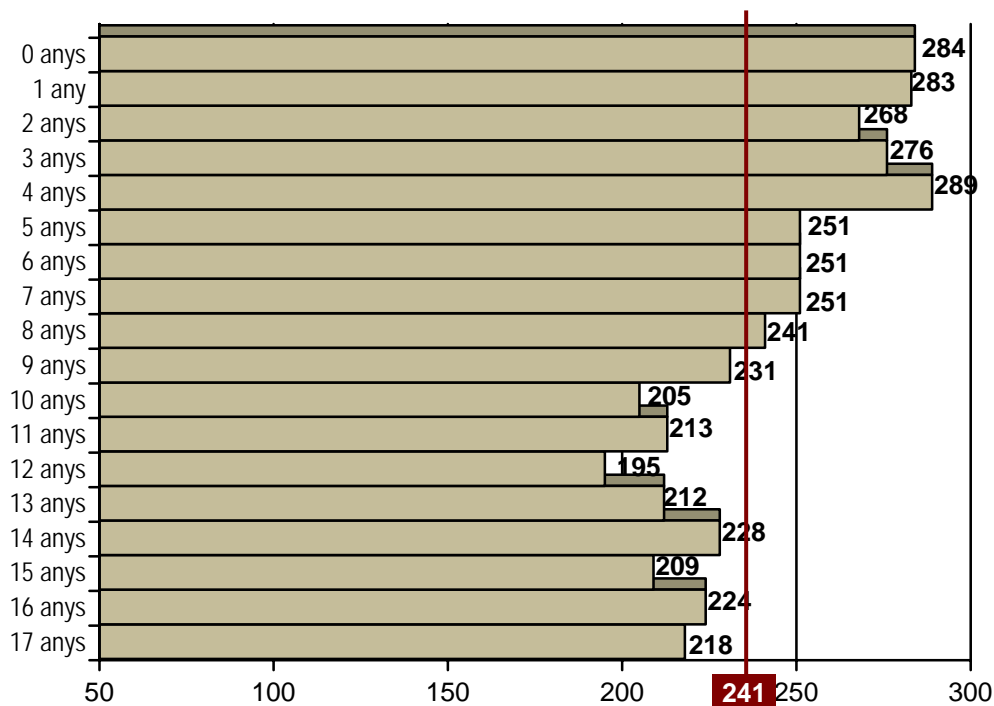
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

El total de la població menor d'edat és de 4.329 persones. Els contingents de cada edat són força semblants, amb una mitjana situada en 241 persones. La lectura del Gràfic 2.6. permet comprovar que l'edat que presenta valors més elevats és la dels 4 anys, seguida de les edats menors (0 i 1 any). Les franges d'edat amb menor nombre de persones són les situades entre els 10 i els 17 anys.

Junt amb les dades que aporta aquest gràfic i recollint el que s'ha vist en l'anàlisi de les piràmides d'edat, és de preveure que es produirà un creixement de la població infantil ja que el gruix de la piràmide se situa en aquella població que presenta els índex de fertilitat més elevats.

Gràfic 2.6. Població menor d'edat. Esparreguera 2008.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

Esparreguera no ha patit grans canvis en el pes de la població per trams d'edat en els darrers vuit anys, on es detecta la variació més gran és en la població major de 65 anys que ha disminuït 0,3 punts percentuals entre l'any 2000 i el 2008. En canvi, al conjunt de la comarca s'ha donat un augment en el pes de la població major d'edat entre aquests dos anys de referència de quasi un punt percentual de diferència. Al conjunt català, per altra banda, el pes d'aquesta franja de població ha disminuït lleugerament (1,1 punts inferior).

Tanmateix, en comparar l'evolució del pes de la població al conjunt català, la taula 2.1 mostra que a Catalunya els menors d'edat i la població adulta ha augmentat (0,4 punts i 0,6 punts respectivament) a diferència de l'evolució a la baixa donada a Esparreguera i a tota la comarca del Baix Llobregat.

Taula 2.1. Evolució del pes de la població menor d'edat i major de 65 anys

Àmbit territorial	Tram d'edat	2000	2008
Esparreguera	Menors d'edat	20,1%	20,2%
	18 a 64 anys	67,3%	67,5%
	65 o més	12,6%	12,3%
Baix Llobregat	Menors d'edat	18,4%	18,9%
	18 a 64 anys	69,3%	67,6%
	65 o més	12,3%	13,4%
Catalunya	Menors d'edat	17,0%	17,4%
	18 a 64 anys	65,7%	66,3%
	65 o més	17,3%	16,2%

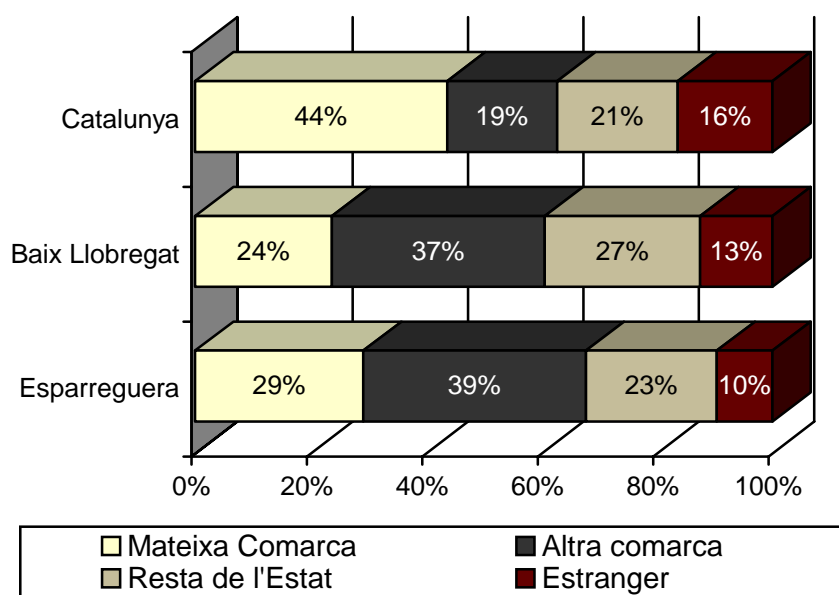
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

2.3. Procedència i nacionalitat

2.3.1. Origen de la població

Les xifres que caracteritzen la població segons el lloc de naixement a Esparreguera són força semblants a les mitjanes comarcals, mentre que es donen més variacions respecte a les xifres nacionals. Així doncs, un 29% de la població esparreguerina ha nascut a la pròpia comarca, un 39% ho ha fet en una altra, un 23% a la resta de l'Estat i un 10% a l'estranger. Les diferències més destacades amb el conjunt de la realitat catalana es dona en la població nascuda a la mateixa comarca, a Catalunya el percentatge es troba 15 punts percentuals per sobre (44%) que a Esparreguera (29%).

Gràfic 2.7. Població segons el lloc de naixement. 2008.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

La Taula 2.2. permet veure el detall de la població nascuda a la resta de l'Estat. En ella s'hi pot comprovar com la comunitat andalusa manté un pes important, del 12,8% de la població, producte dels processos migratoris interns dels anys 50, 60 i 70. Tot i això, el percentatge de població de la resta de l'Estat d'Esparreguera es situa, en general, a un nivell inferior de l'existent al Baix Llobregat (quatre punts percentuals per sota) exceptuant Astúries, Cantàbria i Navarra que presenten percentatges lleugerament superiors a Esparreguera que al conjunt de la comarca.

Pel que fa a la comparativa amb el conjunt de la realitat catalana, on s'observen diferències més destacables és en la població estrangera, mentre a Esparreguera hi ha un 9,65% de població que ha nascut a l'estranger, a Catalunya aquest percentatge arriba fins a un 16,4%.

Taula 2.2. Població segons el lloc de naixement per Comunitats Autònomes 2008

Lloc naixement	Esparreguera	Baix Llobregat	Catalunya
Catalunya	67,62%	60,62%	62,76%
Resta Estat	22,74%	26,93%	20,89%
Andalusia	12,83%	13,48%	9,39%
Aragó	1,12%	1,37%	1,59%
Astúries	0,25%	0,20%	0,22%
Balears	0,09%	0,12%	0,14%
Canàries	0,08%	0,09%	0,09%
Cantàbria	0,17%	0,12%	0,12%
Castella-M	1,38%	2,29%	1,54%
Castella-LI	1,69%	2,10%	1,90%
P. València	0,69%	0,90%	0,86%
Extremadura	1,85%	3,02%	1,92%
Galícia	0,93%	1,15%	1,12%
Madrid	0,50%	0,60%	0,60%
Múrcia	0,60%	0,79%	0,69%
Navarra	0,16%	0,12%	0,14%
Pais Basc	0,23%	0,27%	0,29%
Rioja	0,07%	0,08%	0,10%
Ceuta/Melilla	0,10%	0,24%	0,19%
Estranger	9,65%	12,45%	16,36%

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

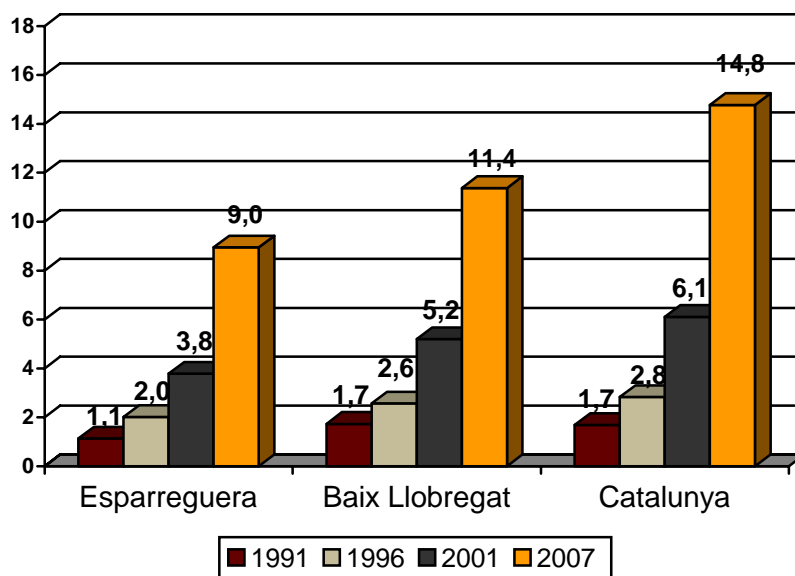
Si als anys 50, 60 i 70 el creixement de població estava protagonitzat per la immigració interior, la última dècada s'ha caracteritzat per l'arribada de població d'origen estranger². A Esparreguera el 1996 només el 2% de la població havia nascut fora de l'Estat espanyol i aquest percentatge creix fins al 3,8% el 2001. Però l'acceleració definitiva es produeix en els últims sis anys, arribant al 9% l'any 2007³.

Al Gràfic 2.8., es pot comprovar com l'evolució ha estat similar a la que s'ha donat a la comarca i a tota Catalunya. Cal fer notar, però, que l'evolució dels últims 6 anys ha estat lleugerament superior a la comarca i bastant superior al conjunt català que no pas a Esparreguera. A Catalunya la població estrangera arriba al 14,8% el 2007, creixent prop de 9 punts en relació al 2001, mentre que al Baix Llobregat es situa a l'entorn de l'12% (increment de 6 punts) i a Esparreguera al 9%, amb un salt molt menys acusat.

² Cal tenir en compte que el Gràfic 2.7. i la Taula 2.2. es refereixen al lloc de naixement i no a la nacionalitat, variable que es tindrà en compte en els propers gràfics.

³ Aquestes dades són les que publica l'IDESCAT i s'han triat perquè permeten comparacions amb altres territoris.

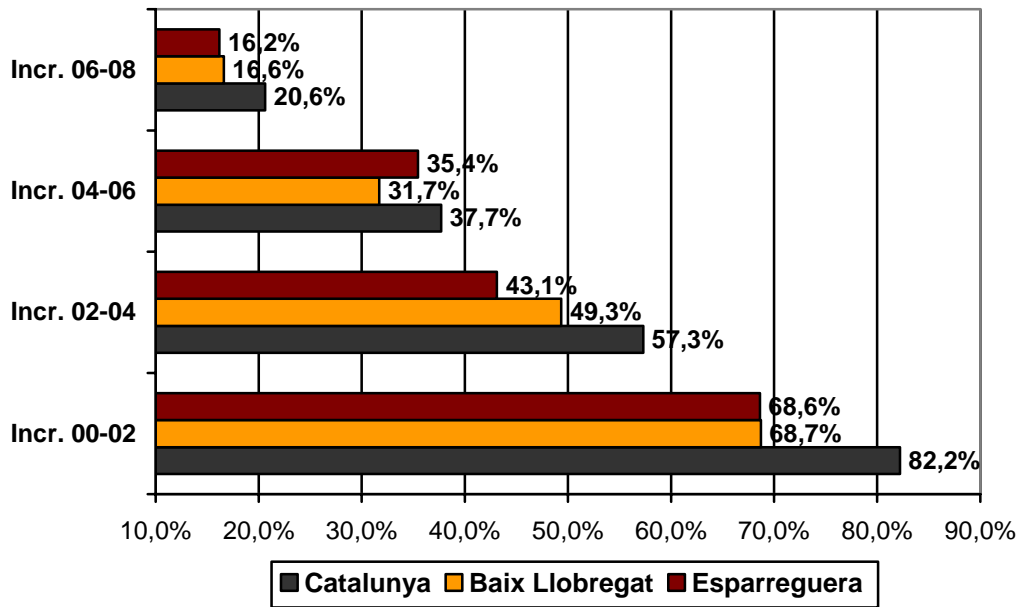
Gràfic 2.8. Evolució de la població estrangera entre 1991 i 2007. En percentatges sobre el total de població

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

L'evolució en l'increment de la població immigrada a Esparreguera és molt similar a la que es dona al conjunt de la comarca però inferior a l'increment que es dona a Catalunya. Tot i així, a totes les realitats territorials s'ha produït una dinàmica d'alentiment en l'increment passant, en el cas d'Esparreguera, d'un increment del 68,6% entre els anys 2000 i 2002 a un del 16,2% en els darrers dos anys, 2006-2008. Així mateix, la diferència entre els percentatges d'increment a Catalunya i a Esparreguera va disminuint amb el pas dels anys, així, mentre entre els anys 2000 i 2002 la diferència entre l'increment al conjunt català i a Esparreguera era de 13,6 punts percentuals, entre els anys 2006 i 2008 aquesta diferència disminueix fins als 4,4 punts percentuals.

Gràfic 2.9. Increment de la població immigrada nascuda a l'estranger. Comparativa

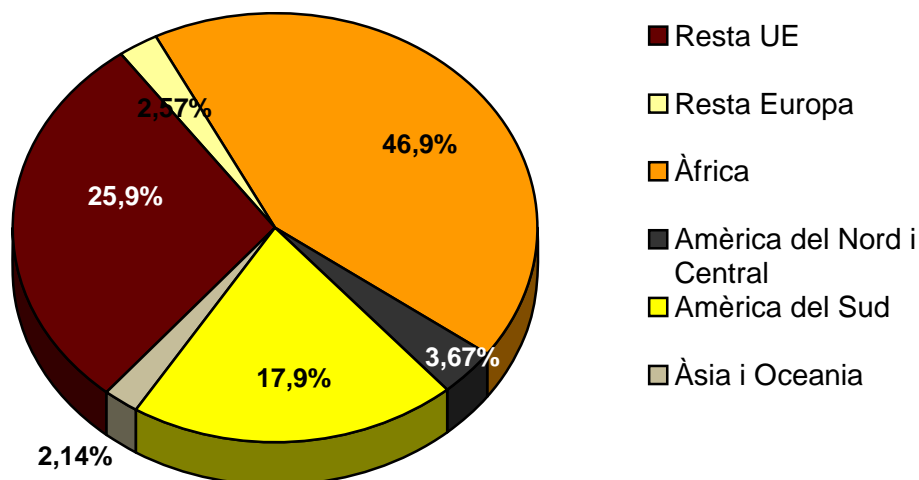

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

2.3.2. Nacionalitat de la població

La població estrangera resident a Esparreguera prové majoritàriament de l'Àfrica (46,9%) seguida de la població que té nacionalitat d'algun país de la Unió Europea (25,9%). Els següents llocs en importància es troben en la població d'Amèrica del Sud (17,9%), d'Amèrica del Nord i Central (4,06%), de la resta d'Europa (2,6%) i d'Àsia i Oceania (2,5%). Certament, es pot afirmar que la població immigrada no respon a un únic perfil sinó que és força diversa.

Gràfic 2.10. Nacionalitat de la població estrangera. Esparreguera 2008.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT)

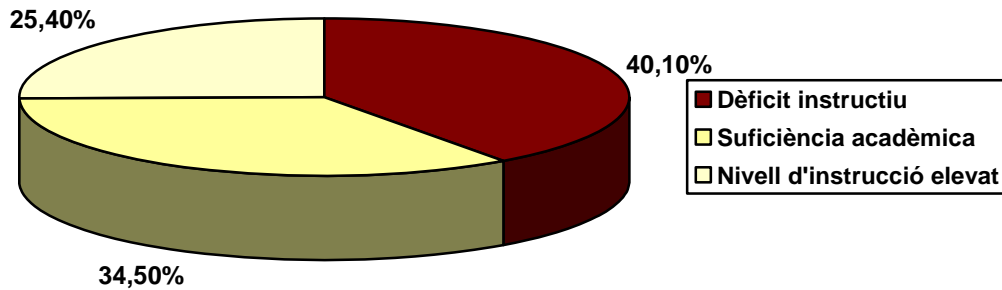
2.4. El nivell d'instrucció

Pel que fa al nivell d'instrucció⁴, el 40% de la població d'Esparreguera presenta dèficit instructiu, el 35% suficiència acadèmica i el 25% restant de la població major de 10 anys té un nivell d'instrucció elevat.

Cal dir que en no disposar de dades actualitzades de les altres realitats territorials de referència (Baix Llobregat i Catalunya) no es poden fer comparatives amb les dades que presenta el gràfic 2.11.

⁴ S'han agrupat els nivells d'instrucció en tres categories: "dèficit instructiu" quan no se sap llegir ni escriure, no es té cap tipus d'estudis, s'han fet estudis de primària però no s'han finalitzat o tan sols s'ha completat l'EGB1; la "suficiència acadèmica" fa referència a l'EBG-2, Batxillerat-ESO i FP1; i, el "nivell d'instrucció elevat" quan s'han superat els estudis de Batxillerat Superior, FP2, BUP i COU o s'ha obtingut un títol de Grau Mig o de Grau Superior.

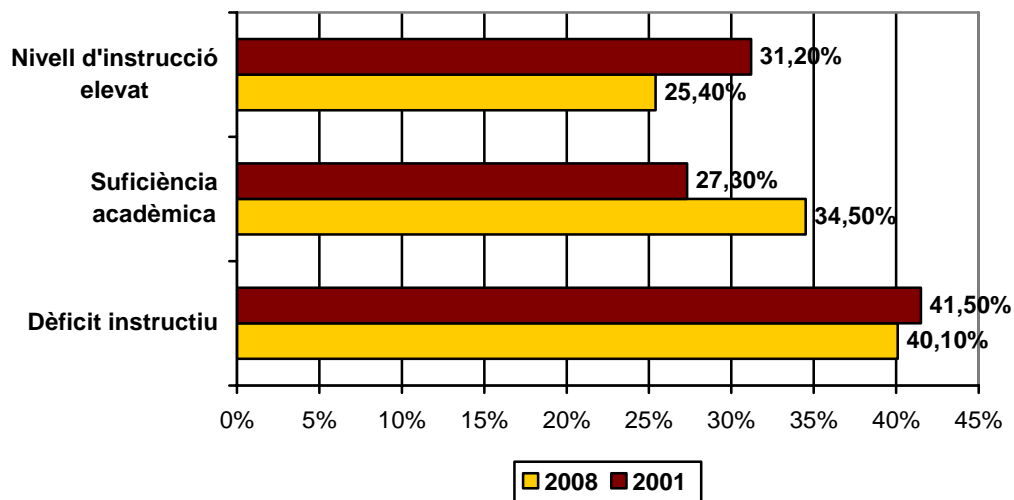
Gràfic 2.11. Nivell d'instrucció de la població de 10 anys i més. Any 2008.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament d'Esparreguera

En els darrers anys s'han donat certs canvis en quant al nivell d'instrucció de la població d'Esparreguera. Així doncs, el canvi més destacat es dona en el percentatge de població que compta amb un nivell de suficiència acadèmica, passant d'un 27% l'any 2001 a un 35% el 2008. Per altra banda, el percentatge de població amb un nivell d'instrucció elevat ha disminuït quasi sis punts respecte el 2001, passant d'un 31% a un 25%; i per últim, la població amb dèficit instructiu és la que ha variat menys, disminuint l'any 2008 només 1,4 punts percentuals respecte el 2001.

Gràfic 2.12. Evolució del nivell d'instrucció de la població de 10 anys i més. 2001-2008.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament d'Esparreguera i d'Idescat

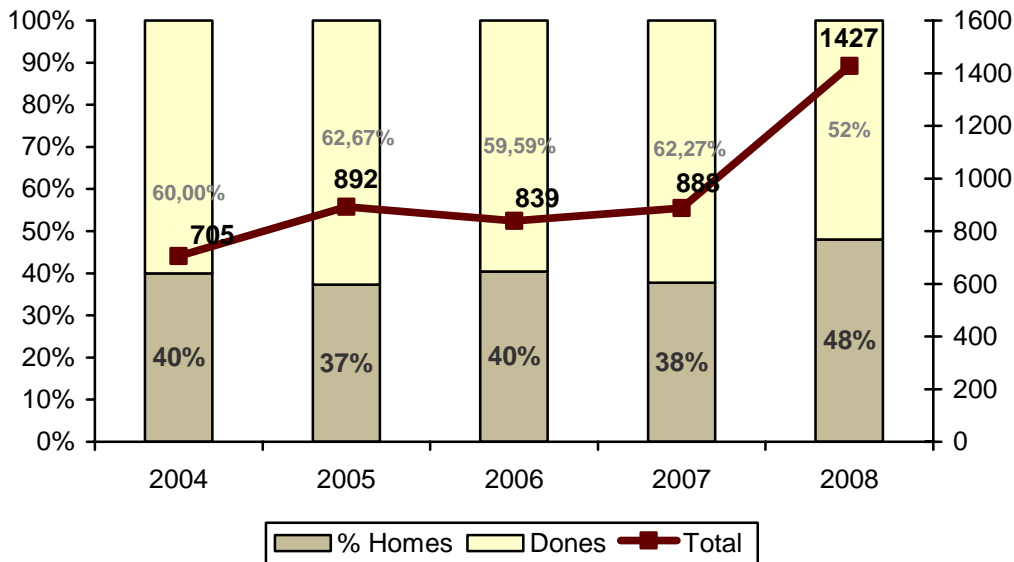

2.5. L'atur

L'evolució del nombre d'aturats que mostra el gràfic 2.13. apunta a un creixement d'aquest indicador els últims anys⁵. Així, entre 2004 i el 2008 el nombre d'aturats ha crescut en 722 persones. Fins l'any 2007, el creixement d'aquest atur s'explica, en bona part, per l'increment de població, que com s'ha vist, està protagonitzat per persones en edat de treballar. Tanmateix, entre l'any 2007 i 2008 es dona un augment molt significatiu del nombre d'aturats, un increment de 539 persones aturades. Aquesta salt tan acusat s'emmarca dins la dinàmica general de crisi econòmica que pateix tot l'Estat i el món.

Pel que fa a l'anàlisi per sexes, en tots els anys es dona un percentatge més elevat de dones aturades que d'homes tot i que a l'any 2008 aquesta proporció es troba pràcticament equiparada, un 52% de dones aturades front d'un 48% d'homes.

Gràfic 2.13. Evolució de l'atur a Esparreguera. Totals i percentatges per sexe

Font: Elaboració pròpia a partir de dades publicades al web del Departament de Treball, Generalitat de Catalunya

La taxa d'atur a Esparreguera l'any 2008 és del 12,1%, un increment de més de 4 punts percentuals respecte la taxa corresponent a l'any 2005. Aquest increment es

⁵ L'IDESCAT va canviar de metodologia l'any 2005 a l'hora de comptabilitzar els aturats.

dóna, però, en menor mesura al conjunt de la província de Barcelona on la variació de la taxa d'atur entre aquests dos anys és de 3,5 punts percentuals. En quant a l'evolució de la taxa d'atur per sexe entre l'any 2005 i el 2008, s'incrementa en major mesura entre els homes que en les dones, tant a Esparreguera com al conjunt de la província.

Taula 2.3. Taxa d'atur.

Taxa d'atur	% homes		% dones		TOTAL	
	2005	2008	2005	2008	2005	2008
Esparreguera	5,07	10,18	11,88	14,67	7,91	12,1
Província de Barcelona	5,62	10,01	9,73	12,02	7,37	10,9

Font: Elaboració pròpia a partir de dades publicades per l'Àrea de Desenvolupament Econòmic de la Diputació de Barcelona

Tot i que no es disposen de dades d'atur registrat a Esparreguera durant l'any 2009, cal tenir en compte el fort creixement d'aquest valor que s'està donant tant a Catalunya com al conjunt de l'Estat fruit de la crisi econòmica i financera global. Al juny de 2009 Catalunya comptava amb 488.200 persones aturades, mentre que el mateix mes de l'any 2008 el còmput arribava a 311.400 aturats, el que suposa un increment del 57%.⁶ Així doncs, es tracta d'una situació prou destacada com per tenir-la molt present a l'hora d'analitzar la realitat sociodemogràfica del municipi.

⁶ Font: Idescat

3. Síntesi del mapa

- Tot i no disposar de ferrocarril, Esparreguera compta amb bones comunicacions amb Martorell, Terrassa i Barcelona, a través de la xarxa viària.
- L'evolució de la població d'Esparreguera està caracteritzada pel creixement. Entre el 2000 i el 2008 la població ha augmentat en més de 4.000 persones, principalment pel saldo migratori. Un creixement que està per sobre de les taxes del Baix Llobregat i de Catalunya.
- Les franges d'edat entre els 15 i els 29 han perdut pes sobre el total de població mentre els de 30 a 44 anys han guanyat al 2008. Es dona un cert envelliment de la població d'Esparreguera, amb un clar predomini del pes de la població adulta major de 25 anys.
- L'any 2008 un 10% de la població d'Esparreguera és d'origen estranger i prové majoritàriament de l'Àfrica (46,9%) seguida de la població que té nacionalitat d'algun país de la Unió Europea (25,9%). Els següents llocs en importància es troben en la població d'Amèrica del Sud (17,9%), d'Amèrica del Nord i Central (4,06%), de la resta d'Europa (2,6%) i d'Àsia i Oceania (2,5%).
- Pel que fa al nivell d'instrucció de la població d'Esparreguera, el 40% presenta dèficit instructiu, el 35% suficiència acadèmica i el 25% restant de la població major de 10 anys té un nivell d'instrucció elevat. Comparant amb dades del 2001, el canvi més destacat es dona en el percentatge de població que compta amb un nivell de suficiència acadèmica, que passa d'un 27% l'any 2001 a un 35% el 2008.
- La taxa d'atur a Esparreguera l'any 2008 és del 12,1%. Entre 2004 i 2008 el nombre d'aturats ha crescut en 722 persones. Entre l'any 2007 i el 2008 es dona un augment molt significatiu del nombre d'aturats, un increment de 539 persones aturades. Aquest salt tan acusat s'emmarca dins la dinàmica general de crisi econòmica que pateix tot l'Estat i el món.

III. MAPA DE RECURSOS CULTURALS

El Mapa de Recursos Culturals analitza la política cultural d'Esparreguera a partir dels programes que es desenvolupen al municipi tant per part de la regidoria de cultura i d'altres àrees municipals com per la resta d'agents que participen en la dinàmica cultural.

No es tracta, però, de fer un catàleg de serveis o una memòria d'actuació però sí de realitzar una fotografia que, a partir d'elements objectius i de les valoracions que se'n derivin mostri una visió global de la cultura a Esparreguera.

1. La Regidoria de Cultura d'Esparreguera; recursos i personal

Tot i que aquest apartat es centra en els recursos que disposa la Regidoria de Cultura, cal tenir present que hi ha altres regidories i àrees del consistori que també desenvolupen activitats que es poden considerar com a culturals. Un exemple clar és la Regidoria d'Educació però hi ha d'altres com Joventut. En aquest sentit cal dir que l'Escola Municipal de Música i Dansa depèn de la Regidoria d'Educació i compta amb un pressupost de 743.384 Euros l'any 2009, de la mateixa manera que l'Escola d'Arts Plàstiques, tot i que aquesta està gestionada per una empresa privada a través d'un conveni amb la Regidoria i que l'any 2009 té un pressupost de 29.327 Euros.

1.1. Pressupost

Per poder desenvolupar la política cultural cal disposar dels instruments suficients i aquests vénen donats, en gran mesura, pels recursos econòmics. L'estudi de pressupostos és una pràctica que requereix una anàlisi detallada a fi de matisar el que les xifres, en elles mateixes, simplifiquen en excés.

L'anàlisi de l'evolució del pressupost de la Regidoria de Cultura en els darrers anys mostra que entre l'any 2006 i el 2009 aquest s'ha incrementat un 16,8%, mentre el pressupost global municipal s'ha incrementat en un 28,9%. És important destacar, però, que en els darrers anys la Regidoria de Cultura ha assumit una inversió de més de 8 milions d'euros repartits entre l'any 2006 i el 2009 que es correspon a la construcció i l'adequació de la nova Biblioteca i Arxiu de l'Ateneu que s'inaugurarà al llarg del proper any 2010.

Finalment, el pressupost de la Regidoria de Cultura sense les inversions (la majoria concentrades en la nova biblioteca i arxiu) representa l'any 2009 un 2,7% del pressupost municipal global sense inversions, un percentatge que ha disminuït lleugerament respecte l'any 2006 (3%).

Taula 1.1. Evolució del pressupost de la Regidoria de cultura i del pressupost municipal d'Esparreguera.

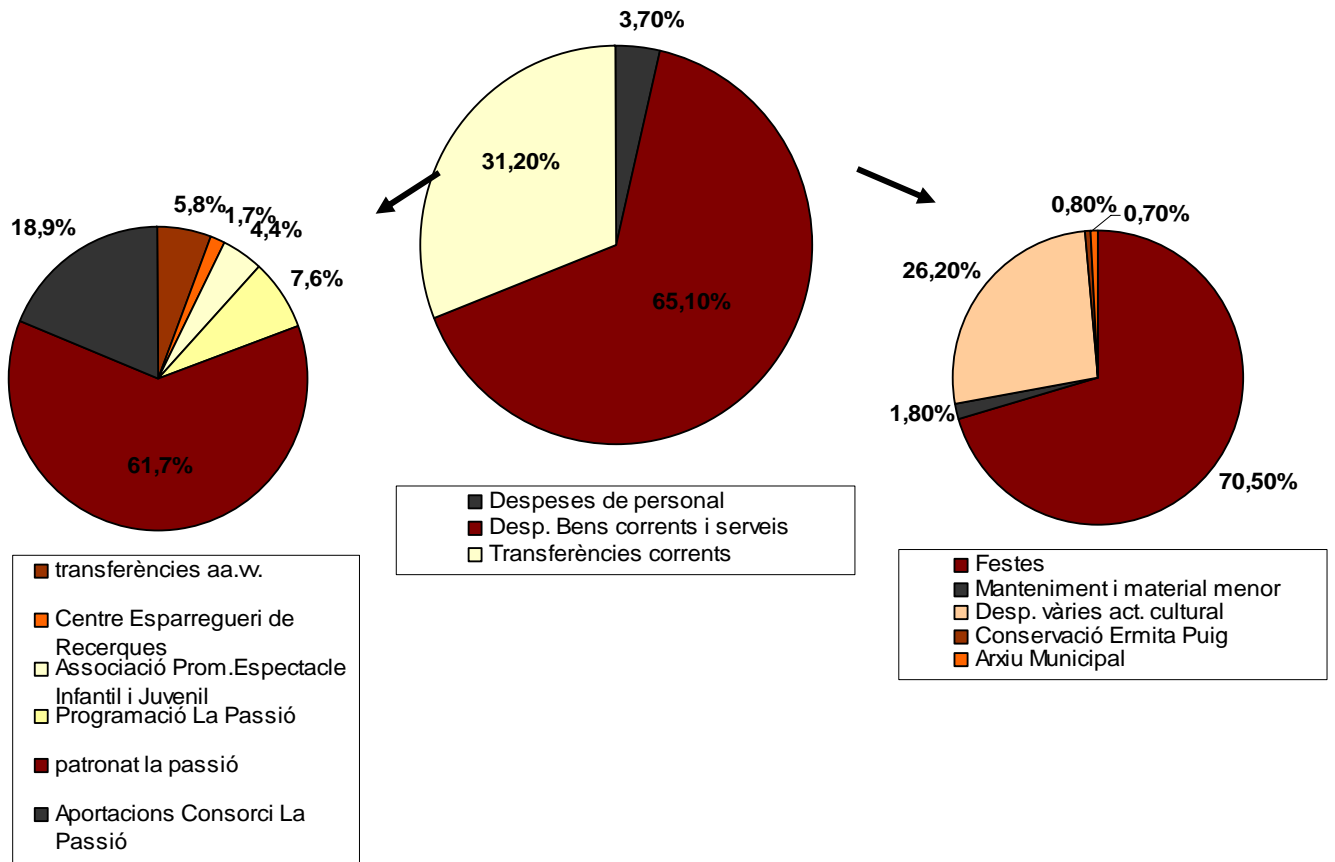
	2006	2007	2008	2009	Var.%
Pressupost Reg. Cultura (sense inversions)	544.975 €	617.070 €	729.952 €	636.567 €	16,8
Inversions Reg. Cultura	300.000 €	1.309.208 €	2.835.985 €	3.820.027 €	-
Pressupost global Reg. Cultura	839.975 €	1.926.279 €	3.565.937 €	4.456.595 €	-
Pressupost municipal global (sense inversions)	18.161.217 €	20.812.084 €	23.181.732 €	23.416.206 €	28,9
Pes de cultura sobre el pressupost municipal global (sense inversions)	3,0%	3,0%	3,1%	2,7%	

Font: Elaboració pròpia a partir de dades facilitades per l'Ajuntament d'Esparreguera

Per analitzar la distribució del pressupost de que disposa la Regidoria de Cultura per l'any 2009 s'ha optat també per no comptabilitzar les inversions (3.311.988,87 Euros corresponents a la nova Biblioteca i Arxiu, 500.000 Euros per mobiliari de la Biblioteca i 8.038,8 Euros corresponents a un inventari de patrimoni –dels quals, 3.215,52 Euros van ser pagats per la Diputació de Barcelona-. Així doncs, més del 65% (414.516,0 Euros) del pressupost de la Regidoria està destinat a les despeses de bens i serveis que es corresponen principalment al manteniment de la Biblioteca Beat Domènec Castellet i a les partides destinades a les festivitats pròpies del calendari festiu (Festa Major, Santa Eulàlia, Nadal, etc.). En segon lloc, es troben les transferències corrents que representen el 31,2% del pressupost de cultura (198.647,58 Euros) i que engloben les subvencions, ajuts i altres transferències a entitats o institucions i, per últim, el 3,7% de pressupost restant es correspon als 23.404,08 Euros de despeses de personal.

Fent un anàlisi més en profunditat dels dos capítols principals del pressupost de la Regidoria de Cultura, cal esmentar que quasi el 62% de les transferències corrents van dirigides al Patronat de La Passió i un 19% es corresponen a les aportacions que l'Ajuntament fa al Consorci de La Passió. Per altra banda, pel que fa a les despeses en bens corrents i serveis, un 70,5% del total d'aquestes es destinen a les festivitats que es realitzen al municipi al llarg de l'any (Nadal, Festa Major, Santa Eulàlia i altres festeigs).

Gràfic 1.1. Distribució de la despesa pressupostària de la Regidoria de Cultura. 2009

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament d'Esparreguera

1.2. Personal

Pel que fa als recursos humans cal dir que la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament d'Esparreguera només disposa d'un tècnic auxiliar que assumeix les funcions tècniques de gestió (gestió d'equipaments culturals municipals, relació i comunicació amb les entitats, coordinació d'actes i programacions, etc.) i no compta amb plaça de tècnic de cultura.

En quant als equipaments culturals públics de la vila que depenen de la Regidoria de Cultura (Biblioteca Beat Domènec Castellet, Sala d'exposicions Municipal i Escorxador) també es veuen afectades pels dèficits de personal. Així, la Sala d'Exposicions Municipal no disposa de cap responsable fix i la gestió d'aquests equipaments, a excepció de la Biblioteca, la realitza directament l'administratiu de la Regidoria.

En el cas de la biblioteca, aquesta compta amb una bibliotecària contractada per la Diputació de Barcelona i amb una auxiliar de biblioteques contractada per l'Ajuntament, tot i que amb la posada en funcionament de la nova biblioteca s'ampliarà el personal de l'equipament. Finalment, l'Arxiu Municipal, ubicat a Can Pasqual, compta amb un arxiver contractat per l'Ajuntament que hi treballa a jornada completa.

2. La planificació i la coordinació interdepartamental

Abans de la posada en marxa del present Pla d'Acció Cultural, Esparreguera ja havia assumit la planificació com un instrument per definir el camí que el municipi ha de prendre des d'una perspectiva transversal i participativa. Aquesta tendència neix arrel de la constatació de l'existència d'una realitat cada vegada més complexa que requereix de mirades més polièdriques per poder-la analitzar i donar resposta als nous reptes i necessitats de forma planificada.

Per altra banda, més enllà de les exigències de planificació de la realitat actual, la complexitat que la caracteritza també requereix una mirada transversal. En aquest sentit, cal analitzar les col·laboracions i el treball conjunt que l'àrea de cultura manté amb altres àrees i regidories del consistori amb les que comparteix objectius comuns.

Així doncs, cal fer un breu repàs de les diverses iniciatives de planificació que han tingut lloc a Esparreguera i analitzar les relacions que s'estableixen entre les diverses àrees del consistori en matèria cultural.

➤ Pla Estratègic Integral d'Esparreguera (2002)

L'any 2001 es va iniciar a Esparreguera un procés d'anàlisi i reflexió en el què varen participar més de 250 persones i 80 entitats per tal de definir el futur d'Esparreguera com a vila. El Pla Estratègic Integral d'Esparreguera es va finalitzar l'any 2002 i proposava cinc grans línies estratègiques orientades a assolir un model de vila cohesionada socialment i territorialment.

Tot i que el Pla no compta amb una línia estratègica concretament de cultura, sí que apareixen al document final accions relacionades directament amb la realitat cultural del municipi que cal tenir present per constatar si les necessitats i les voluntats que ja es plantejaven l'any 2002 han trobat resposta o encara estan pendents.

Línia estratègica	Objectiu	Acció	Estat
L4. Esparreguera, una vila cohesionada socialment, amb oportunitats econòmiques i d'ocupació	Fomentar la implicació dels diferents agents socials del municipi en l'elaboració d'un diagnòstic i actuacions per a completar i millorar el sistema d'equipaments i serveis tant el centre com descentralitzats	Biblioteca actualitzada i informatitzada	En fase de construcció
		Equipament cultural (museu, centre cultural,	Els equipaments culturals que s'han projectat des de 2002 són la Biblioteca de l'Ateneu i l'Escola de Música i Dansa

L5. Esparreguera, una vila que genera riquesa sostenible	Diversificació de l'estructura econòmica	Projecte de recuperació i promoció del patrimoni natural i arquitectònic	Pendent.
		Projecte de desenvolupament del sector de les arts escèniques	Creació del Consorci Municipal de la Passió d'Esparreguera

Així doncs, es pot afirmar que en l'àmbit cultural, la construcció de la nova biblioteca i de la nova Escola de Música i Dansa són els objectius assolits més destacables, mentre que la resta d'accions es troben en diversos graus d'execució.

➤ Pla Jove d'Esparreguera 2008-2011

Aquest pla dona continuïtat a la tasca de planificació iniciada amb el Pla local de Joventut 2005-2007 tot redefinint certs aspectes que no van estar del tot atesos durant el període 2005-2007.

El Pla Jove contempla tots aquells àmbits que afecten a aquest sector de la població d'Esparreguera. Dins l'eix d'emancipació hi ha tot un apartat de polítiques culturals que fa referència concreta a l'aprofitament dels equipaments culturals i a la promoció de l'accés a la cultura.

Eix	Objectiu	Acció	Estat
Emancipació	Establir una programació d'activitats culturals	Obert en canal	Es va deixar de fer
	Promoure una oferta de preus joves reduïts	Val jove	Pendent
	Rendibilitzar els equipaments municipals existents		Rehabilitació de Cal Trempat

En quant a les accions de l'àmbit cultural dins el marc del Pla Jove d'Esparreguera, la més destacable és la rehabilitació de Cal Trempat.

➤ Pla Local d'Habitatge

Durant el present any 2009 l'Ajuntament d'Esparreguera està elaborant el Pla Local d'Habitatge amb el suport de la Diputació de Barcelona per tal de marcar la

política municipal d'habitatge en els propers anys. Aquest pla estableix un mecanisme de participació ciutadana en cadascuna de les fases en que s'organitza el procés d'elaboració del pla.

Tot i que, evidentment, aquest tipus de pla no compta amb una visió cultural, cal també tenir-ho present en tant que és un exemple més del compromís que Esparreguera va assumint amb la planificació.

➤ **Relació entre cultura i educació**

La cultura i l'educació són dos conceptes que, per la seva pròpia naturalesa formen un binomi difícil de separar. Però més enllà dels conceptes, els vincles entre cultura i educació es concreten en projectes que dibuixen espais d'intersecció. En aquest sentit, a Esparreguera sembla que la col·laboració entre les dues regidories que se'n responsabilitzen presenten buits que cal anar omplint amb el temps.

L'àrea d'Educació de l'Ajuntament d'Esparreguera es fa càrrec de diverses iniciatives, programes i estructures que es poden considerar de caire cultural. En primer lloc, cal tenir present el fet que tant l'Escola de Música i Dansa com l'Escola Municipal d'Arts Plàstiques depenen de la Regidoria d'Educació, dos centres que desenvolupen una tasca formativa però centrada en disciplines artístiques. Per altra banda, pel que fa als programes escolars, els centres educatius d'Esparreguera compten amb tota una oferta d'activitats relacionada amb l'educació artística i cultural:

- Tallers escolars: l'Ajuntament posa a disposició de les escoles una oferta de tallers de dansa, teatre, terrissa, dibuix, manualitats, art, natura, ràdio, expressió corporal i arts plàstiques pels alumnes de 6è de Primària.
- Audicions musicals: per alumnes de P4 a 6è de Primària.
- Certamen literari de Sant Jordi: per alumnes de parvulari fins a Batxillerat.
- Coneix la Biblioteca Municipal: per alumnes de parvulari fins a Secundària.
- Visita a l'Arxiu Municipal: per alumnes de Primària fins a Secundària.
- Història d'Esparreguera: per alumnes de 3er de Primària a 3er d'ESO.

Tot i no ser organitzats directament per la Regidoria de Cultura, la visita a la biblioteca i la visita a l'arxiu l'organitza el personal d'ambdós equipaments que en depenen. A més d'aquests programes els centres educatius de forma directa contracten els espectacles que organitza l'Associació per l'Espectacle Infantil i Juvenil La Xarxa.

De l'anàlisi d'aquesta situació es fa palesa, doncs, la necessitat d'una major col·laboració i treball conjunt entre la Regidoria de Cultura i Educació, una relació que afavoreix la tasca tant educativa com cultural en coincidir sovint molts dels objectius que persegueixen els programes i les iniciatives d'uns i altres.

➤ **Relació entre cultura i joventut**

La situació general de la política juvenil d'Esparreguera s'ha vist enriquida de manera important a partir de la inauguració de **Cal Trempat** com a nou espai de trobada i reunió, d'informació, d'atenció i de suport als joves. Des de la perspectiva cultural, aquest nou equipament que originàriament havia servit de centre d'assaig i reunió dels grups de música que anaven sorgint a la vila, pren un paper important en la dinàmica juvenil i cultural per la seva oferta i els recursos que ofereix. L'equipament, en la darrera fase de rehabilitació, ofereix espais de creació molt necessaris pels artistes joves de la vila (bucs d'assaig, estudi de gravació, sales disponibles,...).

Des del present any 2009 els joves d'Esparreguera, a través de la Taula Jove, poden participar en la organització d'una de les nits de la Festa Major d'estiu per primera vegada. Un pas important a l'hora de fomentar la participació del jovent en les dinàmiques culturals més populars de la vila.

A més de l'activitat pròpia de Cal Trempat i de les iniciatives sorgides des de la Taula Jove en matèria cultural, la Regidoria de Joventut ofereix ajuts anuals per promoure projectes joves a Esparreguera, la consolidació d'entitats i dels grups musicals juvenils i músics individuals joves del municipi.

Com sovint passa, però, un dels principals problemes detectats a l'hora de fomentar la participació dels joves en l'activitat cultural del municipi ve donada per la dificultat general de reconèixer certes formes d'expressió artístiques i culturals. En aquest sentit Esparreguera ha aconseguit posar en marxa iniciatives que intenten sobrepassar aquestes barreres, un cas clar d'aquesta

voluntat és la cessió per part de l'Ajuntament de parets i murs del municipi per tal que els joves grafeters les utilitzin per les seves obres.

Totes aquestes iniciatives juvenils de caràcter cultural, però, no acostumen a desenvolupar-se de manera conjunta entre ambdues regidories tot i la transversalitat de les propostes en quan a objectius.

3. Els espais per a la cultura

Els equipaments i els espais dedicats a la cultura a Esparreguera es troben força concentrats al centre històric de la vila. La localització històrica de molts equipaments es manté mentre el municipi va creixent provocant una concentració excessiva al nucli històric.

Esquema 3.1. Equipaments i espais culturals d'Esparreguera

Font: Elaboració pròpia

3.1. Equipaments de titularitat pública

➤ Biblioteca Beat Domènec Castellet (1)

Plaça Santa Eulàlia, 3

La biblioteca d'un municipi com Esparreguera, amb una població de 21.451 habitants⁷, esdevé un dels centres neuràlgics de l'activitat cultural per la funció d'equipament de proximitat obert a tota la ciutadania. Tanmateix, l'espai actual de la biblioteca és insuficient per donar resposta per una banda, a l'increment

⁷ Dades d'IDESCAT corresponents a l'any 2008

de la població que el municipi ha experimentat en el darrers temps, i per l'altra, per poder fer front als desafiaments que provoca el nou context marcat, principalment, per les noves tecnologies. Així doncs, la nova biblioteca i arxiu que està previst finalitzi l'any 2010 substituirà l'actual equipament que quedarà buit i ha de donar resposta tant a les necessitats més objectives d'espai com a les relacionades amb el paper que la biblioteca ha de prendre dins d'una societat que evoluciona a un ritme tan ràpid.

L'actual Biblioteca Municipal d'Esparreguera forma part de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona i es gestiona a partir d'un conveni entre l'Ajuntament i l'entitat provincial.

Com mostra la taula 3.1, la Biblioteca Beat Domènec Castellet no arriba als estàndards que li pertocarien. Així, la Biblioteca Municipal d'Esparreguera compta amb 389m² , 1.211m² menys que els que li pertocuen segons l'estàndard, només disposa de dues persones com a personal fix quan en caldrien mínim set, 4 ordinadors, 19 menys que l'estàndard, menys de la meitat de punts de lectura que els que necessitaria Esparreguera i l'horari d'obertura és 1 hora menys de les que caldrien.

Tanmateix, com ja s'ha esmentat, totes aquestes carències poden quedar solucionades un cop s'inauguri la nova biblioteca i arxiu⁸.

Taula 3.1 Dades bàsiques de la Biblioteca i comparativa amb estàndards*

	Estàndards	Biblioteca Beat Domènec Castellet
Superfície de programa (m ²)	1.600 m ²	389 m ²
Personal	7-9	2
Equipament informàtic	23	4
Punts de lectura	140	56
Fons documental final	40.000	27.035
Hores de serveis setmanals	35 h.	34h.

Font: Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

* Estàndards de Biblioteca Pública

Pel que fa als indicadors de lectura pública, la Biblioteca Beat Domènec Castellet també presenta dades molt per sota que la mitjana de les biblioteques locals.

⁸ El projecte de la nova biblioteca prevista que s'analitzarà en apartats següents

Taula 3.2 Indicadors de lectura pública de la Biblioteca Beat Domènec Castellet. 2008

	Biblioteca Beat Domènec Castellet	Mitjana biblioteques locals
Visites per dia de servei	50	143
Préstecs per dia de servei	43	95
Accés a Internet per dia de servei	6	19
Visites per habitant	0,64	5,05
Préstecs per habitant	0,55	3,46
Accés a Internet per habitant	0,08	0,7
Usuaris inscrits per habitants	17	45
Percentatge població inscrita	23	40
Carnets per cada 1.000 habitants	20	52
Usuaris que fan ús del servei de préstec	35	52
Préstecs per documents	0,44	1,1
Fons documental per habitant	1,26	3,3
Ordinadors per cada 10.000 habitants	2	18

Font: Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

Més enllà de la dinàmica pròpia de la biblioteca hi ha tota una sèrie d'activitats que aquests tipus d'equipaments realitzen i que en el cas de la Beat Domènec són força reduïdes degut, principalment, a la manca d'espais i personal. Així, al llarg de l'any 2008 es van dur a terme: 16 visites escolars, 10 tertúlies literàries, 7 hores del conte i 20 programes de ràdio, entre d'altres activitats.

Taula 3.3 Activitats, publicacions i difusió de la Biblioteca. 2008

2007	Biblioteca Beat Domènec Castellet
Hores del conte	7
Conferències	4
Visites escolars	16
Visites organitzades	2
Cursos i tallers	2
Tertúlies literàries	10
Altres activitats	2
Programes de ràdio	20
Total	63

Font: Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

➤ **Escola Municipal de Música i Dansa (2)**

C. de Cavallers, 20

Com ja s'ha esmentat abans, aquest equipament depèn de la Regidoria d'Educació. Ocupa un edifici antic de tres plantes de 210m² i un pati de 240m² amb dues aules annexes de 20m². Tot i que no es tracta d'un edifici municipal l'Ajuntament el té llogat mentre es construeix el nou equipament. Té un local de 13 aules (6 de 16m², 2 de 28m², 3 de 20m², 1 de 36m², i 1 de 10m²) i disposa, també, d'una sala de professors, una secretaria i un despatx.

L'Escola de Música funciona des del 1976 i actualment imparteix la titulació de grau elemental. El curs 2002-03 l'escola va ampliar el camp pedagògic amb ensenyaments de dansa i actualment compta amb més de 500 alumnes i 32 professors. Disposa de diversos programes educatius de música clàssica, moderna i per a adults, i actualment es poden practicar 21 especialitats instrumentals i vocals diferents.

L'espai no està prou adequat a les necessitats que han anat sorgint a l'escola: no està insonoritzat, té problemes d'humitat i barreres arquitectòniques i és massa petit per donar cabuda a tota l'oferta. Davant les carències que presenta aquest espai, a l'abril del present any 2009 s'ha iniciat la construcció d'un nou equipament d'uns 1.500 m²..

➤ **Can Pasqual (3)**

C. Cavallers, 26

Es tracta d'un edifici senyorial l'origen del qual data del segle XVI restaurat l'any 1997. La façana que dóna al carrer Cavallers destaca per la decoració que corona els balcons del pis principal. Catalogat com a Bé Cultural d'Interès Local (BCIL) conta d'una planta baixa i tres pisos (1276 m² construïts).

Actualment en aquest equipament s'hi troba:

- L'Arxiu Municipal. Aquest espai situat a la segona planta de l'edifici no es troba en unes bones condicions tant pel que fa a l'organització de la documentació marcada per la manca d'espai (part dels arxius es troben al magatzem de la tercera planta de l'edifici), com a la manca d'una sala de consulta. Tanmateix, l'arxiu que pertany a la

Xarxa d'Arxius Municipals (XAM) de la Diputació de Barcelona, ja té un espai reservat a la nova biblioteca.

- Servei Local de Català. L'equipament compta amb aules i les oficines a la primera planta.
- Sala polivalent. Aquest espai de 140 m² també està situat a la primera planta i s'utilitza per fer conferències, actes o reunions i en disposar d'un piano també s'hi realitzen classes de l'Escola Municipal de Música. El Col·lectiu Esparreguerí de Recerques, una entitat del municipi, utilitza aquesta sala per realitzar les seves reunions.
- Pati. A l'estiu s'hi fan alguns concerts.
- Finalment, a la planta baixa s'hi troba el Jutjat de Pau, l'Oficina de Gestió Tributària de la Diputació de Barcelona i el Servei de Nova Ciutadania.

➤ **Sala d'Exposicions Municipal (4)**

C. dels Arbres, 38

Es tracta d'una sala de 70m² útils i 98m lineals (90m² incloent el vestíbul, recepció i lavabo) gestionada directament per la Regidoria de Cultura. Està molt ben situada però les seves dimensions fan que les exposicions que s'hi puguin realitzar siguin força limitades.

L'entrada és lliure i els interessats en exposar han d'apuntar-se a la llista d'espera donant prioritat, en primer lloc, a les exposicions de les diferents àrees de l'Ajuntament i als esparreguerins davant els artistes o col·lectius d'altres municipis. Aquest espai no disposa de personal de l'Ajuntament, sinó que cada exposició la gestiona l'artista o entitat que la porta a terme amb un mínim d'hores d'obertura (18.00 a 21.00 de dilluns a divendres i de 11.30 a 13.30 els caps de setmana). Aquesta manera de funcionar i la manca d'altres espais gratuïts a la vila fan que la llista d'espera per poder-ne fer ús sigui molt extensa (al voltant de l'any). Per altra banda, també cal destacar que aquesta manera d'organitzar les exposicions en base a una llista d'espera dificulta, també, l'estructuració d'una línia de programació clara al llarg de l'any.

➤ **Escorxador (5)**

C. Mestre Tomàs Cabeza, 2

Aquest equipament es troba ubicat a la part baixa del municipi, va ser construït l'any 1925 i va deixar de funcionar com a escorxador l'any 1985 passant a ser durant molts anys un magatzem municipal.

La nau principal té una dimensió de 300m² amb grans vidrieres i columnes estructurals a banda a banda que actualment és la seu dels Castellers d'Esparreguera i la Colla Bastonera del Montserratí tot i que a l'hivern s'hi fan alguns concerts. L'espai compta, a més, amb dues construccions menors una de les quals fa la funció de magatzem de la brigada municipal i l'altre és el magatzem de la Colla de Diables d'Esparreguera. Hi ha un pati central on els castellers assagen durant els mesos d'estiu.

La voluntat del consistori és que aquest espai, que compta amb grans potencialitats per les seves característiques i dimensions, aculli a més entitats de cultura tradicional i popular.

➤ **Escola Municipal d'Arts Plàstiques (6)**

C. de l'Hospital, 39

Aquesta Escola, de la mateixa manera que l'Escola Municipal de Música i Dansa, depèn de la Regidoria d'Educació tot i que és una empresa privada organitzada com a cooperativa la que s'encarrega de la gestió a través d'un conveni signat amb l'Ajuntament. El present curs 2009-2010 l'Escola acull a 90 alumnes i ofereix tallers de restauració i pintura decorativa, joieria, fotografia digital, expressió plàstica per infants, dibuix i pintura per a joves i per a adults i un curs de còmic.

Actualment l'escola ocupa el tercer pis d'una casa antiga al centre del poble, sense ascensor, una barrera arquitectònica molt important tant pel que fa a la mobilitat de persones amb limitacions de moviment com pel transport de materials i obres. El total de la superfície construïda són 200 m².

➤ **Museu de la Colònia Sedó (7)**

Continues, s/n, Àrea Industrial Can Sedó

La Colònia Sedó és la colònia tèxtil més gran de Catalunya i es troba dins el terme municipal d'Esparreguera. Tot i que tant geogràficament (es troba allunyada del nucli urbà del municipi) com administrativament (l'Ajuntament no hi té cap participació en la seva gestió) el Museu de la Colònia Sedó es troba fora del mapa principal d'equipaments culturals d'Esparreguera, es tracta d'un museu de titularitat pública amb una rellevància destacada dins la realitat museística del país.

El museu mostra gran part de la fàbrica de la Colònia, on la peça principal és la turbina, de 1.400 CV, que donava l'energia necessària a les seccions de filatura i tissatge de la fàbrica ja que va ser durant molt de temps la més gran construïda a Espanya. Actualment a la sala de la turbina, s'hi pot veure la maqueta de la colònia on s'explica la seva història a través d'un muntatge de llum i so, i la turbina, on dins el tub de conducció de l'aigua es projecta un audiovisual tridimensional.

El Museu de la Colònia Sedó forma part del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (mNACTETC) amb seu central a Terrassa i depèn del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

3.2. Equipaments de titularitat privada

➤ **Teatre de La Passió (8)**

Av. Francesc Marimon, 83-89

Es tracta d'un gran equipament construït per l'entitat que el gestiona ara fa més de 40 anys. Compta amb dues sales de teatre totalment equipades, diverses dependències molt àmplies per a infraestructura, sales de reunions, un bar/cafeteria al vestíbul i un aparcament a davant de l'edifici de 160 places. Pel que fa a l'estat de conservació de l'equipament, cal renovar els camerinos i aïllar tèrmica i acústicament la coberta de l'edifici.

Pel que fa als espais escènics pròpiament:

- Sala gran: té una capacitat per a 1.700 espectadors distribuïts entre la platea i el primer pis i un escenari de 15 metres d'amplada per 12 de llarg que es va rehabilitar ara fa vuit anys. L'escenari és retràctil i

sota s'hi troba la fossa pels músics que principalment interpreten durant la representació de la Passió. Aquesta sala compta amb equipaments professionals de so i llums, equip de projecció, i a més d'un sistema de tramoia automàtic. Aquest és un dels pocs teatres de Catalunya amb un sistema que permet simular pluja dins l'escenari.

- Sala petita: es va construir més tard que la gran i compta amb una capacitat per a 150 espectadors. És una sala totalment plana, molt polivalent amb graderies retràctils. Tot i la polivalència de l'espai, aquest està limitat pel fet que es troba en un segon pis i no disposa d'ascensor.

Les grans dimensions d'aquest equipament pensat exclusivament per la representació de La Passió suposen un gran esforç de manteniment tant a l'entitat propietària com al propi Ajuntament. Actualment el teatre, tant la sala petita com la gran, acull moltes i diverses activitats ja siguin a iniciativa del consistori o d'entitats del municipi. Així, al Teatre de la Passió es celebren concerts, festivals infantils i juvenils organitzats per les escoles, espectacles d'arts escèniques diversos, cursos, etc. Tanmateix, tot i la diversitat de les activitats que actualment acull el teatre, fins el moment la cessió d'espais no ha estat planificada i organitzada i al llarg dels anys ha anat funcionant sobre la marxa. Amb la posada en funcionament del Consorci Municipal del Teatre de la Passió d'Esparreguera creat l'any 2007 s'haurien de solucionar aquests desajustaments en el funcionament i en la cessió dels espais per tal d'assolir el màxim rendiment d'un equipament amb aquestes potencialitats, tot i que en el moment de la redacció del present document encara no s'ha avançat suficientment en aquest sentit.

➤ Patronat Parroquial (9)

C. Mestre Tomàs Cabeza, 2

L'entitat propietària d'aquest equipament té signat un conveni amb l'Ajuntament pel qual l'entitat cedeix unes sales pels serveis socials situats a la primera planta de l'edifici (l'equipament compta amb dues plantes i una superfície construïda de 1.000 m²).

Com a espai pròpiament cultural es troba el teatre amb una capacitat per a 213 espectadors. Aquesta sala, a més d'acollir la programació pròpia de l'entitat, també és utilitzada per altres associacions i companyies de teatre amateur de la vila per fer-hi els seus espectacles i també s'hi fan projeccions de documentals i pel·lícules. Es tracta d'un espai remodelat l'any 2002 que compleix totes les normatives legals vigents en matèria de seguretat i accessos. Sota l'escenari es troben els camerinos i una petita sala on la Banda de Música Municipal que assaja en aquest teatre guarda els instruments.

A la planta baixa de l'edifici hi ha diferents sales on es desenvolupen diverses activitats formatives (catequesis, cursos de català) o de lleure (esplai La Lluna) i una sala polivalent d'uns 150 m² preparada per a diferents actes, conferències o reunions.

➤ **Teatret (10)**

Av. Francesc Macià, 66

Aquest espai escènic és propietat de Tramateatre Produccions⁹ i consisteix en una sala alternativa de petit format amb una capacitat d'entre 20 i 30 espectadors. A més de l'activitat pròpia de la companyia, promotora del Festival Lola, aquest espai és utilitzat per diverses companyies de teatre independent per assajar.

➤ **Sala d'exposicions AFE (11)**

C. de Baix, 8

És una petita sala d'exposicions situada dins la seu de l'Agrupació fotogràfica d'Esparreguera (AFE) que es troba a l'edifici de Les Monges. Aquest edifici és de titularitat privada però l'Ajuntament el té llogat i el cedeix a l'AFE i al Col·lectiu de Pessebristes d'Esparreguera. Tot i que la sala d'exposicions l'utilitza principalment aquesta l'Agrupació fotogràfica, també la cedeixen a altres associacions del municipi per a realitzar alguna exposició, principalment de fotografia.

---

⁹ Aquesta entitat es descriu a la pàgina 29 del Mapa de Recursos Culturals.

3.3. Altres espais amb usos culturals

➤ **Plaça de la pagesia (12)**

C. dels Arbres, 12

És un espai a l'aire lliure, molt cèntric, al carrer dels Arbres que disposa d'una tarima permanent i on es celebren diferents activitats. La seva gran capacitat la fa adient per a realitzar-hi actes populars massius. Per a la Festa Major s'hi organitzen els balls d'envelat i el cinema a la fresca.

➤ **Cal Trempat (13)**

Via del Mil·lenari, 8

Es tracta d'una antiga casa pairal que ha estat rehabilitada per acollir les diferents activitats i serveis municipals adreçades als joves. Actualment ja han finalitzat les dues primeres fases de rehabilitació que fan que l'equipament es trobi en funcionament tot comptant amb un espai d'acollida, el Punt d'Informació Juvenil i diverses sales per activitats diverses, algunes d'elles amb ordinadors i connexió a Internet. En el moment de la redacció d'aquest document es troba pendent la finalització de la tercera fase de rehabilitació de l'edifici, amb aquesta nova fase es construiran noves sales per exposicions i cursos i s'adaptarà el soterrani per fer-hi sis bucs d'assaig i un estudi de gravació.

➤ **Centre Dual (14)**

C. dels Arbres, 21

Aquest equipament és de titularitat municipal. És un equipament molt cèntric amb una arquitectura força innovadora que actualment inclou diversos serveis: el casal de la gent gran a la planta baixa, una sala de frontó a la primera planta i dues sales polivalents que acullen cursos d'informàtica, gimnàs per a dones i el casal de joves. Tot i la ubicació privilegiada i comptar amb uns espais en bon estat i força polivalents el Centre Dual es troba, a hores d'ara, infrautilitzat ja que la majoria d'activitats finalitzen entre les sis i les set de la tarda.

3.4. Equipaments en construcció

➤ Biblioteca i Arxiu de l'Ateneu (15)

Passatge de l'Ateneu

Aquest esperat equipament comptarà amb 1.895 m² útils (l'actual equipament només disposa de 300m²) i disposarà dels següents espais que es trobaran repartits entre una planta baixa i dos soterranis:

- Biblioteca (1.895 m²)
- Arxiu Municipal (677 m²)
- Sala polivalent (180 m²)
- Sala d'estudi

L'edifici comptarà amb dues entrades, una de principal a través d'un pont i un accés secundari independent i, pel que fa a la distribució dels espais, a la primera planta s'hi localitzarà la recepció, l'àrea de revistes i la zona infantil, al primer soterrani estarà la totalitat del fons general en una sola sala i la sala polivalent i, finalment, al segon soterrani es situaran els despatxos i l'arxiu municipal. L'edifici compta amb una coberta ajardinada amb plaques fotovoltaïques que permetrà emmagatzemar fins a 30 cm³ d'aigua.

➤ Nova Escola de Música i Dansa (16)

Les obres d'aquest nou equipament van començar a l'abril del present any 2009 i es preveu que finalitzin a principis de l'any 2010. El nou edifici ocuparà una part del recinte del Castell i comptarà amb una superfície de 1.600m² repartits entre la planta baixa i dos pisos d'alçada. La planta baixa es preveu aculli tots els serveis generals del centre (secretaria, direcció del centre i biblioteca), el magatzem, una sala d'usos múltiples de 123m², una aula de percussió (31m²) i una aula d'assaig amb camerino (8,9m²). A la primera planta s'hi instal·larà l'Escola de Dansa que disposarà d'una sala d'uns 100m² i de dues de 80m², una aula més petita de gravació (12m²) i els vestidors. Finalment, l'Escola Municipal de Música s'ubicarà a la segona planta on està previst hi hagi més d'una vintena d'aules de diferents mides (d'entre els 20m² fins als 40m²).

El canvi que suposarà aquest nou equipament respecte a l'edifici on actualment es situa l'Escola Municipal de Música i Dansa és força destacable:

dels 250m² amb que compta l'equipament actual entre l'edifici principal i les dues aules annexes, es passarà a més de 1.600m² repartits entre les tres plantes del nou edifici. Aquest canvi, doncs, permetrà augmentar l'oferta d'estudis de l'Escola i millorar la qualitat de la formació que s'imparteixi.

Taula 3.4 Mapa d'equipaments culturals d'Esparreguera.

	Titularitat	Activitat cultural que s'hi desenvolupa	Altres activitats que s'hi desenvolupen	Estat de les instal·lacions
Biblioteca Beat Domènec Castellet	Pública	Biblioteca, presentacions, hora del conte, club de lectura, grup de conversa de francès	-	Dimensions molt reduïdes, no disposa de cap sala per a actes o activitats
Escola Municipal de Música i Dansa	Pública	Formació musical i de dansa	-	Manca d'espai, mala insonorització
Can Pasqual	Pública	Conferències, actes, classes de l'Escola de Música, concerts	Arxiu municipal, classes de català, reunions, conferències i actes	L'edifici es troba en bones condicions però sobreexplotat en quant a l'ús. La dimensió és insuficient per acollir l'Arxiu Municipal
Sala d'exposicions municipal	Pública	Exposicions	-	És una sala petita on només es poden realitzar exposicions de petit format
Escorxador	Pública	Assaig i seu de les entitats de cultura tradicional i popular i concerts	Magatzem	És ampli però calen millores ja que es tracta d'un edifici antic i força envellit. Té problemes d'aïllaments.
Escola Municipal d'arts plàstiques	Pública	Cursos i tallers d'arts plàstiques	-	Barreres arquitectòniques, poca ventilació, humitats.
Museu de la Colònia Sedó	Pública	Activitats educatives	-	Es troba en bones condicions.
Teatre de La Passió	Privada	Representacions escèniques i musicals, formació teatral, concerts	-	Equipament en molt bones condicions.
Patronat Parroquial	Privada	Representacions escèniques, projecció de pel·lícules i documentals	Serveis socials de l'Ajuntament, esplai parroquial, cursos de català,	Espai escènic de petit format remodelat fa cinc anys. Actualment compleix les normatives de seguretat vigents.
Teatret	Privada	Representacions escèniques	-	Sala independent de petit format adient per aquest tipus de representacions.
Sala d'exposicions AFE	Privada	Exposicions	Activitat pròpia de l'entitat	
Plaça de la pagesia	Pública	Balls, cinema a la fresca, concerts	Altres actes	L'espai que s'utilitza compta amb un entarimat en bon estat.

Cal Trempat	Pública	Assaig de grups musicals, cursos i tallers	Punt d'Informació Juvenil, actes, reunions	L'espai que ja és útil acaba de ser remodelat i la tercera fase d'obres ja està engegada.
Centre Dual	Pública	Cursos i tallers	Casal de gent gran, casal de joves, frontó, cursos d'informàtica i gimnàstica	Edifici d'arquitectura innovadora en bon estat.

Font: Elaboració pròpia

3.5. La planificació d'equipaments culturals d'Esparreguera

3.5.1. El Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya 2009-2019 (PECCat)

Per complementar l'anàlisi dels equipaments culturals a Esparreguera cal emmarcar-se en la nova realitat en quant a estàndards que estableix el document provisional del Pla d'Equipaments Culturals de Catalunya 2009-2019 (PECCat)¹⁰ elaborat pel Departament de Cultura i Mitjans Audiovisuels de la Generalitat de Catalunya. Aquest pla defineix un esquema de planificació a nivell nacional amb orientacions i directrius bàsiques per a la inversió i la gestió.

El PECCat estableix set tipologies d'equipaments culturals bàsics:

- Arxius.
- Biblioteques.
- Museus.
- Equipaments escènics i musicals.
- Equipaments d'arts visuals.
- Centres culturals polivalents.
- Equipaments culturals polivalents i comunitaris.

Les dotacions que estableix el PECCat per a cada municipi venen determinades per criteris demogràfics (Padró Municipal d'Habitants 2007) a més d'altres factors com la capitalitat comarcal i l'accessibilitat, de manera que el temps de desplaçament a municipis dotats d'equipaments culturals bàsics no superi la mitja hora. Tanmateix, Catalunya compta avui dia amb realitats molt heterogènies pel que fa a la dotació i la tipologia d'equipaments culturals que necessita cada municipi, i en el cas d'Esparreguera també cal tenir present la seva realitat i la seva dinàmica cultural i la dotació d'equipaments privats a l'hora d'aplicar aquests nous estàndards. Així doncs, davant la necessitat de poder combinar el caràcter sistèmic que aporta el PECCat i el seu desplegament d'acord amb les dinàmiques i singularitats d'Esparreguera, cal posar en diàleg aquestes dues dimensions, incorporant el PECCat com a marc interpretatiu de referència, però al mateix temps posant l'accent al context social i

---

10

<http://www20.gencat.cat/docs/CulturaDepartament/SGEC/Documents/Mem%C3%B2ria%20PEC%20CAT.pdf>

cultural singular del municipi. Com a eina per tal de determinar la situació de cada municipi i corregir-ne la dotació, el Pla preveu un instrument complementari per determinar la situació dels equipaments culturals als municipis, els **Plans Locals d'Equipaments** que tenen en compte les singularitats del municipi a l'hora de determinar la dotació d'equipaments adient.

Així doncs, cal tenir present les previsions d'actuacions que a l'abril de 2009 feia el PECCat sobre Esparreguera però sense perdre de vista la necessitat d'un anàlisi acurat de la realitat cultural i dels equipaments públics i privats per tal de definir la dotació més adient pel municipi.

Les previsions d'actuacions del PECCat a Esparreguera (sense l'anàlisi necessari que realitzaria el Pla Local d'Equipaments) són les següents:

- Millora de l'Arxiu Municipal (superfície construïda de 450 a 475 m²). La construcció d'aquest Arxiu, però, ja està en marxa dins del projecte de la nova biblioteca.
- Creació d'un equipament escenicomusical de tipologia E2a (aforament de 400 espectadors i una superfície total entre 2.250 i 2.500 m²).
- Creació d'un Espai per a les Arts Visuals de tipologia AV1a (superfície construïda de 410 m²).

3.5.2. El Pla Director d'Equipaments

En el moment de la redacció del present pla s'està duent a terme un Pla Director d'Equipaments d'Esparreguera a partir d'una col·laboració entre l'Ajuntament i el Servei d'Espai Públic i Infraestructures de la Diputació de Barcelona.

Tot i que encara es troba en procés d'elaboració, es treballa coordinadament amb l'elaboració del present Pla d'Acció Cultural i fins el moment, el Pla Director és el document de planificació que entra més en contacte amb la nova realitat marcada per la crisi econòmica i financera que afecta amb força impacte a l'Ajuntament d'Esparreguera així com a la resta d'institucions i organismes dels diferents nivells. Així doncs, el Pla Director d'Equipaments es troba treballant en la línia de la optimització dels equipaments existents i l'alliberament per part de l'Ajuntament de compromisos assumits (lloguers, convenis,...) que dificulten una estructuració més austera i eficaç en qüestió d'equipaments.

3.6. A tall de síntesi: principals mancances detectades a través del Pla d'Acció Cultural

Partint dels dos referents de planificació existents (PECCat i Pla Director d'Equipaments) i després d'analitzar els diferents espais i equipaments culturals de que disposa Esparreguera, es poden concretar una sèrie de mancances posant en diàleg el caràcter més tècnic i objectiu del PECCat i, alhora, tenint en compte la perspectiva més realista en la que s'emmarcarà el Pla Director d'Equipaments. Així doncs, les mancances i dèficits detectats són:

- La **millora de l'Arxiu**, també prevista pel PECCat però que ja queda coberta amb la creació de la nova biblioteca que es posarà en funcionament el 2010 i que inclou l'Arxiu dins l'equipament.
- A través de l'elaboració del PAC també es detecta, de la mateixa manera que ho fa el PECCat, que es fa necessària la construcció o habilitació d'un **espai de creació i exposició** (AV1, segons el PECCat). Aquesta manca d'un espai d'exposició adequat i ampli per acollir propostes contemporànies d'artistes i creadors de dins i fora d'Esparreguera així com l'absència d'espais adaptats per a la creació es fa palesa davant els importants dèficits que presenten tant la Sala d'Exposicions Municipal i l'Escola Municipal d'Arts Plàstiques. Per a l'estructuració d'una programació expositiva es podria fer ús de circuits d'exposicions ja organitzats (Oficina de Difusió Artística de la Diputació de Barcelona, Subdirecció General de la Difusió Artística de la Generalitat de Catalunya, etc.).
- En tercer lloc, es detecta la necessitat d'un **espai d'entitats** on les diverses associacions del municipi puguin disposar d'un espai per desenvolupar la seva activitat. Cal dir, però, que en la línia d'optimització que apunta el Pla Director, es creu que Esparreguera compta amb prou espais per tal d'acollir les diverses entitats si el model de cessió d'espais es deriva cap a la cessió d'ús i deixa de banda les patrimonialitzacions de certs espais per unes poques entitats.
- Finalment, es detecta la manca d'un **equipament cívic-cultural i un espai polivalent** on es trobi una oferta cultural constant i una programació fixa i variada on la ciutadania pugui adreçar-se amb la certesa de trobar algun tipus d'oferta i a la vegada servís d'espai d'exposició i creació per artistes i creadors

de la vila. Aquest espai caldria que assumís la funció de centre cívic d'Esparreguera, amb una oferta variada, no només estrictament cultural, fora bo, a més, que comptés amb un bar per tal de crear dinàmiques de relació obertes. En aquest punt, cal dir que el PECCat, tot i que contempla l'existència d'un centre cultural polivalent (CCP32) als municipis de població entre els 15.000 i els 30.000 habitants, a l'hora de concretar les actuacions previstes deixa la valoració final de la necessitat d'aquest tipus d'equipament en l'elaboració del Plans Locals d'Equipaments.

Així doncs, el diagnòstic del Pla d'Acció Cultural ha de tenir en compte la present situació de crisi econòmica i financera que viu tot l'estat i que, inevitablement afecta als ajuntaments i també al d'Esparreguera. Cal tenir present que el proper any 2010 estarà marcat per l'austeritat pressupostària a nivell local i és per aquest motiu que cal canviar certes inèrcies que s'acostumen a arrossegar en la planificació d'equipaments marcades, sovint, per la tendència a la inversió en nous edificis i espais sovint sense tenir prou en compte les possibles optimitzacions dels ja existents. Cal, doncs, de cara a trobar resposta a les necessitats en el curt i mitjà termini, treballar en la línia de l'austeritat i la optimització de recursos.

4. El patrimoni d'Esparreguera

L'any 2008 l'Ajuntament d'Esparreguera va elaborar un mapa del patrimoni local amb la col·laboració de l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona on s'analitzaven els elements patrimonials amb què compta el municipi i definia una sèrie de recomanacions. De manera molt resumida, els principals elements patrimonials d'Esparreguera són:

➤ **Ermida del Puig o Església de Santa Maria del Puig**

Es tracta d'una construcció romànica situada a l'altiplà del Puig. Consisteix en una nau i una coberta de volta de canó, amb absis rectangular d'àmplia obertura. El mur nord és el més antic i data del segle X, la resta de la nau es situa al segle XI i el cimbori i l'absis al segle XII. Les dues capelles laterals estan datades al segle XV i es van aixecar després que la capella patís els efectes del terratrèmol de 1428. Va funcionar com parròquia fins que va substituïda per l'església de Santa Eulàlia.

➤ **Església de Santa Eulàlia**

D'estil gòtic, va ser construïda l'any 1587 per substituir les funcions parroquials de l'Ermida de Santa Maria del Puig que amb el trasllat del poble va quedar allunyada. Durant la Primera Guerra Carlina (1833-1840) va ser ocupada per les tropes isabelines i va patir destrosses però es va reconstruir. Seguidament, durant la Guerra Civil (1939-1945) va tornar a patir importants desperfectes i també es va restaurar.

Compta amb una decoració renaixentista i una sola nau amb coberta en forma de creu i un absis heptagonal a la punta.

➤ **Colònia Sedó**

Tot i que aquest equipament ja ha estat descrit a la part d'equipaments, cal esmentar-lo també en aquest punt per la seva importància patrimonial. La colònia Sedó va ser fundada el 1846 per Miquel Puig i Catasús, que va construir al costat d'un antic molí fariner ja existent (Can Broquetes) una fabrica tèxtil fins adoptar les característiques pròpies d'una colònia industrial i, finalment, al segle XX convertir-se en una de les empreses més grans i importants dins de la història econòmica i industrial de Catalunya. Després de

la guerra civil (1936-1939), la colònia va arribar al màxim creixement. Actualment, la colònia Sedó s'ha reconvertit en un important polígon industrial on hi ha diferents empreses i activitats industrials i en un d'aquests espais industrials es situa el nucli central del Museu de la Colònia Sedó.

➤ **Balneari de La Puda**

És un edifici de grans dimensions construït l'any 1870 a la vora del riu Llobregat amb una planta en forma de "L". A la façana es troben elements neoclàssics i a l'interior, la planta baixa estava destinada a balneari, pròpiament dit i a zona d'esbarjo i les plantes superiors corresponien a les habitacions dels banyistes. Actualment es troba tancat.

➤ **Les masies**

Les masies agrícoles disseminades per tot l'antic terme d'Esparreguera van ser l'origen del municipi i actualment són un dels seus elements patrimonials molt característics. Gran part dels masos són d'origen medieval, tot i que, com la majoria de masies catalanes, van experimentar ampliacions i reformes durant els segles XVII i XVIII, coincidint amb una època d'esplendor agrícola. Es poden destacar algunes com Can Tobella, Can Castells, Can Comelles, Can Cordelles, etc.

➤ **Jaciments arqueològics**

Dins el terme municipal d'Esparreguera es troben diversos jaciments arqueològics lligats a la zona de Montserrat, des de prehistòrics, a ibers, i romans (necròpolis del Bosquetó), tot i que els més abundants són de l'època medieval.

➤ **Espais naturals**

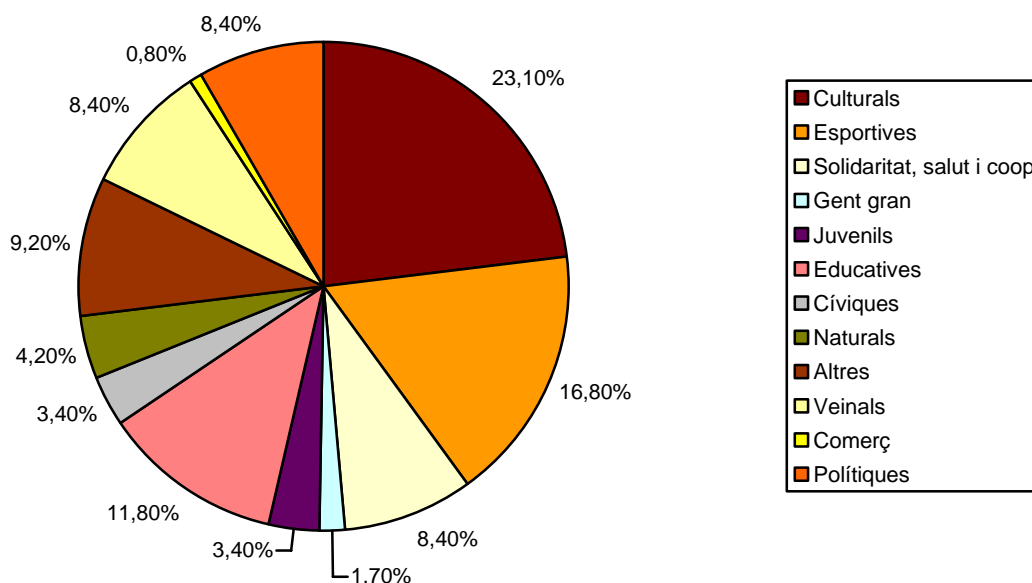
Esparreguera gaudeix d'una sèrie d'espais naturals protegits que augmenten considerablement la seva riquesa patrimonial. Es pot destacar la ZEPA (zona d'especial protecció per a les aus) al riu Llobregat, la zona de Sant Salvador de les Espases, de les Roques Blaves i de la Colònia Sedó, la Socarrada, la zona boscosa de la Vinya Vella, la Bassa de Can Cardús, etc.

Aquests són alguns dels elements que formen la riquesa patrimonial d'Esparreguera, tanmateix, fins el moment, no s'ha dut a terme una política definida de promoció d'aquest patrimoni. Cal potenciar la riquesa històrica (jaciments, patrimoni industrial,...) i natural, en primer lloc protegint i restaurant els elements existents per poder-los potenciar com a part de la riquesa i de l'oferta cultural del municipi.

5. L'associacionisme

Esparreguera compta amb 108 entitats que es poden considerar actives, de les quals 25 (23,1%) són de caràcter cultural, el percentatge més elevat, seguit de les entitats esportives que representen el 16,8% del total d'entitats.

Gràfic 4.1 Entitats i associacions a Esparreguera per tipologia

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Esparreguera

Centrant l'anàlisi en les entitats culturals, pròpiament, cal dir que no és necessari descriure en profunditat l'activitat de cadascuna d'aquestes 25 associacions i col·lectius, sinó que l'objectiu d'aquest apartat és caracteritzar de forma global l'associacionisme cultural d'Esparreguera per tal de complementar la radiografia de la realitat cultural del municipi. Per fer-ho s'han agrupat les diferents entitats a partir de característiques comunes que permeten analitzar-les de forma conjunta unint-les en les tipologies següents:

Taula 4.1. Classificació de les entitats culturals d'Esparreguera

Tipologia	Entitats
Entitats de cultura tradicional o popular	Col·lectiu de Pessebristes
	Grallers La Dual
	L'enroc - Grallers d'Esparreguera

	Agrupació de Sant Antoni Abat
	Castellers d'Esparreguera
	Associació de Puntaires d'Esparreguera
	Geganters d'Esparreguera
	Secció sardanista de La Passió
	Amics de la Flama d'Esparreguera
	Associació Trossos Grup de Patchwork I+
Entitats de caràcter sociocultural	Patronat de la Passió d'Esparreguera
	Patronat Parroquial
	Setsetset Assoc. Cultural
Entitats de caràcter artístic	Associació per l'espectacle infantil i juvenil (La Xarxa)
	Bohèmia (grup teatral-cultural d'Esparreguera)
	Tramateatre, trameta
	Fundació Lola Lizaran
	GIT Produccions
	Banda Municipal de Música d'Esparreguera
	Coral La Passió
	Agrupació fotogràfica d'Esparreguera (AFE)
	Espai compartit
Entitats de defensa del patrimoni	Amics de Santa Maria del Puig
	Col·lectiu Esparreguerí de Recerques
	Associació Amics del Campanar d'Esparreguera

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament d'Esparreguera

5.1. Entitats de cultura tradicional i popular

El grup d'entitats més nombrós a Esparreguera és el format per aquelles que es dediquen a defensar, promocionar i mantenir elements de la cultura tradicional i popular. Així, en aquest grup cal destacar els **Castellers d'Esparreguera** fundada el 1994 amb un registre màxim de 2 de 7 carregat; els dos grups de grallers, **L'enroc-grallers d'Esparreguera** (1996) i els **Grallers La Dual** (2002) que fan concerts, balls, cercaviles o presentacions d'actes i els **Geganters d'Esparreguera** creats l'any 1992. La Passió, per altra banda, compta amb una **secció sardanista** que es va constituir

com a entitat independent l'any 1992 i que aplega al voltant d'un centenar de persones repartides entre diverses colles.

En aquesta classificació també s'hi contenen els **Amics de la Flama d'Esparreguera** que treballen per mantenir la tradició d'arrel catalana de la portada de la Flama del Canigó la revetlla de Sant Joan i l'**Associació de Puntaires d'Esparreguera** que també és un altre exemple d'aquest grup d'entitats que centren la seva activitat en la promoció de la cultura tradicional catalana.

Cal destacar el fet que la majoria d'aquestes entitats van néixer en la dècada dels 90 quan va ressorgir certa voluntat de recuperació de les tradicions catalanes no només a Esparreguera sinó a molts indrets del país.

5.2. Entitats de caràcter sociocultural

Aquest tipus d'associacions duen a terme activitats diverses posant en contacte persones amb interessos variats. Així doncs, en primer lloc es pot destacar el **Patronat de la Passió d'Esparreguera**, per altra banda, també es podria incloure en aquesta tipologia d'entitats ja que, tot i que la seva activitat principal gira al voltant del teatre, també compta amb altres seccions que la fan una associació amb interessos molt variats: disposa de l'Escola de Teatre de La Passió, la Coral de La Passió, la Secció i Escola Sardanista de La Passió, el Club i Escola de Tennis Taula de La Passió i el Club i Escola d'Escacs.

Com a entitat de caràcter sociocultural també s'inclou el **Patronat Parroquial**, es tracta d'una entitat catòlica però que desenvolupa una activitat tant lúdica com cultural força variada i destacada com per poder-la incloure en aquesta classificació.

Per últim, **Setsetset Associació Cultural** és una entitat que edita una revista bimestral d'informació social i cultural sobre Esparreguera a més d'atorgar anualment els premis SET al personatge, l'entitat o l'activitat més rellevant de l'any a Esparreguera, així mateix, aquesta associació organitza xerrades i col·loquis i edita llibres.

5.3. Entitats de caràcter artístic

Aquest és un grup d'entitats força important a Esparreguera per la seva gran tradició teatral motivada, en gran mesura, per la participació de gran nombre d'esparreguerins en les representacions anuals de La Passió. Així doncs, cal destacar **Tramateatre**,

una companyia de teatre de petit format molt activa dins la dinàmica cultural de la vila que a més de produccions pròpies organitza el Festival Lola, una mostra de teatre de petit format que el present any 2009 ja sumarà set edicions. Per altra banda, Esparreguera també compta amb el grup teatral i cultural **Bohèmia**, l'**Associació per l'espectacle infantil i juvenil (La Xarxa)** o **GIT Produccions**. Entre les entitats dedicades a les arts escèniques també destaca la **Fundació Lola Lizaran**, aquesta fundació va ser creada en honor de l'actriu esparreguerina que la dota de nom i ofereix anualment deu beques de formació o ampliació d'estudis en art dramàtic, dansa, música, tècniques de l'espectacle o maquillatge teatral. En el moment de la redacció d'aquest document aquestes beques sumen cinc convocatòries.

Pel que fa a les entitats musicals, tot i que de registrades només n'hi ha dues, Esparreguera compta amb una riquesa molt important en quant a **grups musicals**, la majoria juvenils, que tenen una activitat força continuada. Tanmateix, les dues entitats registrades com a associacions a Esparreguera són la **Coral de La Passió** que té una personalitat jurídica independent que l'entitat mare i la **Banda Municipal de Música d'Esparreguera**.

Com a entitat relacionada amb les arts plàstiques, es troba l'associació **Espai compartit** l'objectiu de la qual és promoure aquest tipus d'arts centrant-se particularment en l'escultura i la ceràmica creativa. Aquesta entitat realitza exposicions tant a Esparreguera com a d'altres municipis veïns tot afavorint l'intercanvi entre artistes. I, finalment, s'hi troba l'**Agrupació fotogràfica d'Esparreguera (AFE)** que promou la fotografia a la vila a través de diverses activitats com cursos, tallers, sortides o concursos.

5.4. Entitats de defensa del patrimoni

Un grup força nombrós es troba entre aquelles entitats que centren la seva activitat en protegir i estudiar el patrimoni històric i arquitectònic d'Esparreguera. Així doncs, cal destacar els **Amics de Santa Maria del Puig**, una entitat que vol donar a conèixer l'indret del Puig i la seva història i promoure la restauració de l'Església de Santa Maria del Puig, aquesta associació organitza anualment l'aplec de Pasqua juntament amb la secció sardanista de La Passió d'Esparreguera. Així mateix, els **Amics del Campanar d'Esparreguera** tenen la voluntat de donar a conèixer el campanar de l'Església de Santa Eulàlia d'Esparreguera organitzant visites guiades i així promoure el seu manteniment.

Finalment, el **Col·lectiu Esparreguerí de Recerques** organitza sortides culturals, caminades a l'entorn de la vila, una exposició anual amb el material que van recollint, i també porten a terme projectes de recerca històrica i organitzen conferències.

6. L'activitat cultural a Esparreguera

6.1. Les arts escèniques

6.1.1. La Passió

L'espectacle de La Passió és, sense dubte, el fenomen cultural més important que té lloc a Esparreguera i un dels que compta amb una tradició més antiga i arrelada (al segle XIV es van començar a representar el que actualment es coneix com a Passió, una evolució dels tradicionals misteris). Cal fer esment que el primer document que data la Passió d'Esparreguera és del 1611, tot i que no és fins el 1860 quan s'inicien les representacions en un local tancat. L'actual teatre de La Passió data del 1968 i va ser construït pels propis vilatans i membres de l'entitat que porta el nom de l'espectacle.

Actualment la representació de La Passió aplega a més de 400 persones que hi participen activament i de manera desinteressada, ja sigui com a actors, com a tècnics, maquilladors, etc. L'entitat compta amb més de 900 socis, una dimensió propiciada per una banda, per l'espectacle i la gran implicació ciutadana i, per l'altra, pel fet que per fer-se soci només cal participar col·laborant activament d'alguna de les activitats o actuacions de l'associació. Així doncs, l'entitat té unes dimensions molt importants que juntament amb la gran dimensió de l'equipament fa que es tracti d'una associació amb una gestió complexa que sovint no ha trobat les vies per fer-la eficient. Per tal d'intentar fer més eficaç aquesta gestió es va crear el **Consorci Municipal del Teatre de la Passió d'Esparreguera**, els Estatuts i la constitució del qual es van aprovar a l'abril de 2007 amb l'objectiu de dur a terme la gestió conjunta del Teatre de La Passió i el desenvolupament de les activitats culturals, teatrals, i de les arts escèniques en general. Tot i que actualment el Consorci està format per l'Ajuntament d'Esparreguera i la Fundació de La Passió d'Esparreguera, permet ser ampliat amb l'admissió d'altres administracions públiques o entitats privades sense ànim de lucre.

Els òrgans de govern del Consorci són el Consell General (format per l'alcalde/essa, el/la President/a del Patronat de La Passió i el/la Regidor/a de Cultura de l'Ajuntament d'Esparreguera, un representant de cada grup municipal, un nombre de representants del Patronat de la Passió equivalent al número de grups municipals més un representant nomenat per l'Assemblea de l'entitat), el/la president/a i els/les vicepresidents/es i el/la gerent (contractat pel Consorci). Tot i les voluntats primàries i les expectatives dipositades en la constitució del Consorci, el cert és que en el moment de la redacció del present informe encara no s'ha posat en funcionament.

Finalment, en aquest punt cal fer referència a un estudi que l'Ajuntament va encarregar sobre el Teatre de La Passió es va realitzar un estudi amb l'objectiu de definir els usos i necessitats per col·locar el Teatre dins el mapa de teatres municipals de Catalunya, amb un pes específic. Tanmateix, aquest estudi va ser desestimat pel consistori.

6.1.2. El teatre amateur

Les iniciatives no professionals en aquest àmbit són molt dinàmiques, entre els diversos grups de teatre amb activitats més o menys regulars, però, hi destaca Tramateatre que desenvolupa una activitat continuada principalment al Teatret¹¹. Els espectacles que presenta aquesta companyia i la programació del Teatret en general compta amb un públic molt fidel que busca una oferta teatral independent i de qualitat tot i tractar-se de teatre amateur.

Pel que fa a la formació escènica a Esparreguera, es concentra a l'Escola de Teatre de La Passió que ofereix cursos i tallers d'interpretació.

6.1.3. La programació

El fet que l'Ajuntament d'Esparreguera no disposi de cap equipament escènic de titularitat municipal fa que per a la programació d'espectacles escènics hagi de recórrer a la utilització dels diferents equipaments d'entitats (Teatre de La Passió, Patronat Parroquial). Aquest és un fet que permet aprofitar els recursos existents i dotar d'ús públic a aquestes instal·lacions, però es genera certa problemàtica perquè en la majoria dels casos encara no s'ha establert un marc formal d'acord entre les diverses parts mitjançant convenis que aportin una major estabilitat a aquest canal d'utilització.

Esparreguera està adherida al circuit de l'ODA (Oficina de Difusió Artística) de la Diputació de Barcelona que dona suport als ajuntament que així ho sol·licitin per a la programació d'espectacles de teatre, música, dansa i arts visuals, tanmateix durant el present any 2009 l'Ajuntament no ha fet cap petició d'espectacles (durant l'any 2008 van sol·licitar cinc espectacles d'aquest circuit, tots ells representats al Teatre de La Passió). Així doncs, tret d'esdeveniments concrets, la majoria del quals es programen al Teatre de La Passió, Esparreguera no disposa a hores d'ara d'una programació continuada en arts escèniques promoguda des de l'Ajuntament.

Tanmateix, tot i la manca de programació estable, Esparreguera compta amb dos festivals d'arts escèniques força destacables, un d'ells directament organitzat per

---

¹¹ Descrit a l'apartat 3 del Mapa de Recursos Culturals.

l'Ajuntament, la Mostra d'Arts Gestuals i del Moviment d'Esparreguera Gest i el Festival Lola organitzat per Tramateatre.

El **Festival Lola** és una mostra de teatre alternatiu i de petit format que des del seu primer any de celebració, el 2003, ha anat posicionant-se com una cita destacada entre els mesos d'octubre i novembre. El Lola està organitzat per la companyia Tramateatre amb col·laboració de l'Ajuntament, la Diputació i la Generalitat i els seus objectius principals són donar cabuda al teatre professional de joves creadors i noves dramàurgies. Els espectacles que es presenten durant el festival es reparteixen entre diversos espais de la vila (Teatret, Teatre de la Passió,...) i, també al voltant del festival, s'ha organitzat un concurs de Teatre Sonor Lola i s'ha creat la plataforma IN LOLA per a donar cabuda a creatius esparreguerins en diferents disciplines artístiques.

L'altre festival és la **Mostra d'Arts Gestuals i del Moviment d'Esparreguera - Gest**, una iniciativa que es va crear l'any que Esparreguera va assumir la capitalitat de la cultura catalana el 2005. Es tracta d'un festival que es desenvolupa en dos tipus d'espais: les sales de la vila on cal comprar entrada, i diferents punts de l'espai públic on els espectacles són gratuïts. Tot i que es tracta d'una iniciativa amb una vocació totalment professional també s'intenta prioritzar la presència d'amateurs esparreguerins. A més dels diferents espectacles que es realitzen al llarg del Festival també es porten a terme exposicions, cursos de formació tant per amateurs com d'altres adreçats als escolars, tot plegat amb la intenció de crear un cert espai de reflexió i debat.

Per últim, cal destacar el **Festival Internacional de Dansa d'Esparreguera** organitzat pel ballarí Enric Gasa, amb la de l'Ajuntament d'Esparreguera, que es celebra des de l'any 2004, presentant cada vegada un espectacle nou al Teatre de La Passió.

6.2. La música

Després de trenta anys de funcionament l'**Escola de Música d'Esparreguera** ha esdevingut un agent fonamental en la realitat cultural i musical de la vila. Més enllà de la formació que ofereix l'escola, també cal tenir en compte la seva programació ja que els alumnes de l'escola realitzen al llarg de tot el curs concerts a diversos espais de la vila com el Teatre de la Passió, Can Pasqual o el Patronat Parroquial.

També és important l'activitat musical que es dona a Esparreguera principalment des d'iniciatives no professionals. Precisament, són ex-alumnes de l'Escola Música els que formen la **Banda de Música Municipal**, un grup amateur que realitza pocs concerts a

l'any (sobretot en la Festa Major de Santa Eulàlia i en la Festa Major d'estiu). En aquest grup també s'hi conta la **Coral de la Passió d'Esparreguera** que es va crear el 1978 amb l'objectiu de donar continuïtat als cantaires que ja participaven a l'espectacle de La Passió. La Coral, a més de participar en l'espectacle de La Passió organitza concerts per Nadal i primavera a diferents espais de la vila (places públiques, Teatre de La Passió, etc.) i a altres municipis.

Paral·lelament a aquesta vessant més tradicional de les agrupacions musicals cal destacar la proliferació de **grups musicals de joves** la majoria vinculats a Cal Trempat. La vinculació ve donada perquè aquesta antiga masia va començar a ser utilitzada com a lloc d'assaig pels grups de música que anaven sorgint a la vila (Kame Ame, Malas Cartas, Lipotimia, Valium 10,...) organitzant-se com el col·lectiu Kal Trempat per coordinar els grups de la masia. Aquesta autogestió de l'espai per part dels grups musicals de joves esparreguerins va continuar fins que una nevada l'any 2006 va fer caure el sostre de la casa continua a la masia. Actualment, amb la rehabilitació encara en procés del ja històric edifici es torna a crear una dinàmica musical molt activa de grups de joves que es veurà consolidada amb la rehabilitació de sis bucs d'assaig i la construcció d'un estudi de gravació a Cal Trempat. Per la gestió d'aquests espais pel total de 30 grups que actualment opten a un buc d'assaig, des de la Regidoria de Joventut s'ha creat una comissió per elaborar una normativa pel seu funcionament.

Tot i aquest dinamisme de grups de música a Esparreguera, aquests acostumen a tenir problemes per trobar espais per realitzar els seus concerts, sovint els duen a terme al mateix espai de Cal Trempat o a algun local privat de la vila però de vegades han de marxar a altres municipis per la manca d'espais adequats.

Una última referència a la realitat musical d'Esparreguera ve des de la iniciativa privada i cal centrar-la en el bar musical **El Pilu** que des del 1997 ofereix una oferta musical variada i regular on alguns dels grups de música esparreguerins troben un espai per tocar i fer-hi concerts.

6.3. El calendari festiu i la cultura tradicional i popular.

El pes de la tradició i la cultura popular a Esparreguera és molt alt, cristal·litzant sovint en associacions que es dediquen al seu foment i en la importància d'un calendari festiu que vertebrava, en bona mesura, l'activitat cultural esparreguerina.

La patrona d'Esparreguera és Santa Eulàlia (12 de febrer) quan es celebra la **Festa Major d'hivern**, a més, des de l'any 2008 també s'ha fet coincidir amb aquesta festivitat la realització d'un mercat medieval que converteix diversos carrers del municipi en carrers d'una vila medieval amb paradetes d'artesans, tallers d'oficis, passejades amb ponis, músics i animacions. Durant la Festa Major de Santa Eulàlia es realitzen concerts, correfocs, espectacles teatrals, repicada de campanes, ballades de sardanes, cercaviles, etc. La **Festa Major d'estiu**, per altra banda, es celebra a principis de juliol i les activitats que s'hi realitzen són molt semblants a les de Santa Eulàlia tot i que amb més presència d'activitats (esportives, culturals,...) a l'aire lliure. És durant la Festa Major quan es fan públics els resultats de la convocatòria de les beques de formació i ampliació d'estudis artístics que atorga la Fundació Lola Lizaran.

Amb l'objectiu de fomentar la literatura i la llengua es celebren durant la Diada de **Sant Jordi** els **Jocs Florals**, una activitat organitzada per la Regidoria de Cultura i el Servei Local de Català d'Esparreguera que el present any 2009 ja suma XI edicions.

En aquestes i altres festivitats que es celebren a Esparreguera les entitats de cultura tradicional i popular participen molt activament. Tot i que les diverses entitats de castellers, grallers, diables, colles sardanistes, etc. realitzen actuacions al llarg de l'any, la majoria d'elles es concentren en les dates destacades del calendari festiu.

Pel que fa a la realitat d'aquesta part de les expressions culturals més properes a la història i la tradició cal fer referència a l'espai que acull les principals entitats que s'hi dediquen. Com ja s'ha esmentat, l'**Escorxador** és un equipament on s'hi troben les seus dels Castellers d'Esparreguera, la Colla Bastonera del Montserratí i la Colla de Diables d'Esparreguera. Tot i que aquest espai necessita d'adaptacions i millores, actualment ha esdevingut un referent de la cultura tradicional i popular de la vila ja que s'hi concentren tres entitats principals en la defensa i el foment de la cultura tradicional catalana. A la llarga, doncs, és de preveure que si es segueix apostant per la potenciació d'aquest espai com seu d'altres entitats d'aquest tipus i es fan millores en l'equipament, l'Escorxador pugui esdevenir el centre de cultura tradicional i popular d'Esparreguera.

6.4. Comunicació

La importància de la comunicació dins d'un municipi, ja sigui des de la iniciativa pública com privada, és cabdal en quant a difusió es refereix, però aquesta rellevància va més enllà pel que fa a la funció social que tenen els mitjans de comunicació municipals en tant que elements de cohesió.

Els mitjans de comunicació local de que disposa Esparreguera són els següents:

➤ **Titularitat pública**

- Ràdio Esparreguera: és l'emissora municipal (89,4 fm), es tracta d'un servei públic que va néixer el 1980 i des de llavors desenvolupa la seva tasca oferint programes de diversos tipus: informatius, musicals, esportius, tertúlies, etc.
- "La Vila": és un butlletí d'informació municipal creat per donar informació als habitants sobre les actuacions que es fan a la vila.
- Web de l'Ajuntament d'Esparreguera: es troba tota la informació institucional i de serveis, notícies, avisos i agenda dels principals actes i esdeveniments que tenen lloc a la vila.

➤ **Titularitat privada**

- 777: revista bimestral sobre la vida cultural i social d'Esparreguera que publica l'entitat Setsetset Associació Cultural. Va iniciar les seves publicacions l'any 1990, editant-se trimestralment i des de l'any 1995 s'edita bimestralment. És soci de l'ACPC (Associació Catalana de Premsa Comarcal).
- Espavila't: és una publicació mensual que informa de les principals activitats que tenen lloc a Esparreguera.
- aEsparreguera.com: una proposta de l'empresa aTotArreu.com creada l'any 2007 amb la voluntat d'acostar l'actualitat informativa als veïns d'Esparreguera conté notícies, entrevistes, exposicions virtuals, articles d'opinió,... i ha esdevingut un mitjà de força referència pels esparreguerins i esparreguerines.

Més enllà dels mitjans de comunicació local Esparreguera també disposa de diversos diaris i revistes comarcals que també aporten una mirada local sobre la realitat d'Esparreguera i dels altres municipis de la comarca (L'opinió, Aquí, El Far, Diari del Baix Llobregat Nord,...).

Més enllà dels mitjans de difusió habituals (cartells, banderoles,...), per donar a conèixer l'activitat cultural i els diversos esdeveniments que tenen lloc a Esparreguera no es disposa de cap sistema de comunicació cultural que faci ús de les noves tecnologies (sms, e-mails,...).

IV. RECULL DE VISIONS CULTURALS

El Recull de Visions Culturals s'ha construït a partir de les aportacions i reflexions fetes pel conjunt de ciutadans i ciutadanes que s'han entrevistat al llarg del procés. Per tant, es tracta d'una aproximació feta de la suma de diferents subjectivitats, que no té pretensió de representativitat absoluta sinó d'aportar qüestions al diagnòstic que sense el coneixement de la realitat d'aquestes persones no es podrien analitzar en profunditat.

Així, mentre al Mapa de Recursos Culturals la informació és objectivable i s'ha anat avaluant de forma analítica, el Recull de Visions fa una aproximació en la qual l'interés se situa en les percepcions, els discursos dominants i els perifèrics. Per aquest motiu es va demanar la col·laboració de persones de perfils diferents, coneixedores de la realitat social i cultural d'Esparreguera, amb un discurs propi, que poguessin aportar diferents mirades i matisos¹². Val a dir que s'ha realitzat la tasca de fer una lectura transversal de les entrevistes, mirant de detectar aquelles qüestions que es presenten amb un major pes entre els participants.

---

¹² El llistat de persones entrevistades es troba en l'annex.

1. Les visions en relació a la vila

➤ Al màxim històric dels 21.000 habitants.

Esparreguera ha esdevingut en els darrers anys una ciutat dormitori on gran part de la seva població treballa o estudia a altres municipis, la majoria de l'àrea metropolitana. El creixement poblacional que s'ha donat ha vingut protagonitzat, en gran mesura, per persones d'altres municipis i comarques que han establert la seva residència a les zones més perifèriques del terme municipal on han anat proliferant diverses urbanitzacions que sovint es troben aïllades respecte al nucli urbà. Així doncs, es tendeix a caracteritzar Esparreguera com una vila formada per dues zones principals: la vila que es correspon amb els barris més centrals (el Castell, el barri Font i La Plana) i les urbanitzacions, més allunyades del nucli urbà. Tanmateix, tot i l'existència d'aquestes dues realitats, la major part de la vida social i cultural es concentra al centre històric.

Aquest important creixement que el municipi ha patit en els darrers anys, però, no sempre ha anat acompanyat pel nivell de serveis adequat per tal de cobrir totes les necessitats de la ciutadania, una situació que també s'ha donat dins la realitat cultural. De forma paral·lela a aquesta constatació, però, es creu que tot i tractar-se d'una ciutat dormitori i patir certs dèficits, Esparreguera té una activitat cultural força dinàmica, la majoria de la qual gira al voltant del teatre.

➤ La integració dels nousvinguts

La concentració excessiva dels nous esparreguerins procedents d'altres municipis i comarques a les urbanitzacions que s'han anat creant a les zones perifèriques del municipi dificulta la integració i la participació dels nousvinguts en la dinàmica cultural de la vila que es troba majoritàriament concentrada al nucli antic. La concentració dels principals equipaments culturals i de la major part de l'oferta (tant de programació com formativa) dificulta que els ciutadans que viuen a les urbanitzacions en facin ús. En aquest sentit, es creu que caldria solucionar aquesta dispersió geogràfica per tal d'assolir una major cohesió social i integració del conjunt de la població d'Esparreguera.

A més de les dificultats provocades per la llunyania territorial dels serveis i dels equipaments, es valora insuficient la informació i la difusió que es fa de l'oferta cultural de què disposa la vila, un fet que provoca una baixa participació general i que és especialment preocupant pel que fa a la integració dels nousvinguts que no coneixen en

profunditat els mitjans de comunicació locals o els circuits informals de comunicació. En aquest sentit, també es reclama que hi hagi més tasca de difusió a les zones perifèriques d'Esparreguera ja que a les urbanitzacions acostuma a arribar molt poca informació.

➤ **La riquesa natural d'Esparreguera**

Es destaca molt positivament la situació privilegiada de la vila deguda, en gran part, a la riquesa natural que l'envolta. Esparreguera ofereix paisatges i rutes a molts pocs quilòmetres del centre del municipi i algunes persones creuen que aquesta riquesa no ha estat prou difosa i explotada de portes enfora de la vila. Paral·lelament al patrimoni natural amb el què compta Esparreguera, també es destaquen les bones comunicacions existents entre la vila i l'àrea metropolitana.

2. Les visions en relació als espais, els equipaments i els recursos culturals

➤ Els equipaments culturals

La imminent inauguració de la nova Biblioteca i Arxiu de l'Ateneu és rebuda amb il·lusió tot i que es recorda que fa quasi 50 anys que la Biblioteca Beat Domènec Castellet no cobria les necessitats de la població d'Esparreguera. Així doncs, una part important dels dèficits que la vila porta arrossegant des de fa temps es solucionaran amb el nou equipament.

Tanmateix, més enllà dels espais i els serveis que ofereixi la nova biblioteca i arxiu, es detecten altres carències en quant a equipaments culturals a la vila. Així, per exemple, un element trobat a faltar en la dinàmica cultural d'Esparreguera és un centre cívic-cultural on es pugui trobar de manera continuada algun tipus d'oferta cultural (exposicions, actes, cursos, tallers,...) i que compti també amb una oferta de bar per crear una dinàmica social regular. Apareixen diverses opcions de possibles espais, però la proposta més esmentada és la rehabilitació de l'antic ateneu que es troba davant de la nova i arxiu i on actualment hi ha un bar nocturn.

Una altra dèficit força consensuat es troba en la manca d'espais dedicats a l'art contemporani ja que es creu que la sala d'exposicions municipal és massa petita i no compleix els requisits necessaris per acollir propostes artístiques més contemporànies que sobrepassen les exposicions tradicionals. Més enllà de les necessitats expositives, però, també es defensa la necessitat d'espais de creació pels artistes autòctons que sovint han de desplaçar-se a altres municipis per dur a terme la seva activitat o llogar espais a preus poc assumibles.

Finalment, les darreres carències que es detecten, tot i que en menor mesura que les anteriors, fan referència a la necessitat d'un petit auditori ja que actualment no hi ha cap espai de petit o mitjà format que acompleixi unes condicions adients per dur a terme concerts o recitals o una sala de cinema on trobar una programació regular.

➤ Dèficits en el recursos disponibles

La manca de personal dins la Regidoria de Cultura és quelcom força palpable entre un nombre important de persones entrevistades. Aquest dèficit de personal provoca una gestió no del tot correcta i un infraaprofitament dels recursos disponibles, especialment pel que fa als equipaments. Les llargues llistes d'espera que es donen per poder fer ús

de la Sala d'Exposicions Municipal o els problemes per accedir a altres equipaments per part d'entitats es detecten com una problemàtica generada per la insuficiència de personal.

Pel que fa als recursos, alguns sectors creuen que l'Ajuntament hauria d'augmentar el nombre de subvencions que atorga a les entitats que duen a terme activitats culturals ja que creuen que la iniciativa cultural ha d'estar liderada per la societat civil i el paper del consistori ha de mantenir-se en un segon pla oferint tota l'ajuda i el recolzament necessaris. Tanmateix, altra part de la ciutadania creu que l'Ajuntament i en especial la Regidoria de Cultura ha d'assumir un paper més actiu en la dinàmica cultural del municipi, fent propostes i executant-les tot i que sempre en col·laboració amb les entitats.

3. Les visions en relació al teixit associatiu

➤ La importància de La Passió d'Esparreguera

Hi ha un ampli consens en quant al poder aglutinador de l'espectacle de La Passió ja que hi participen centenars de persones i molts nouvinguts s'hi van sumant any rere any. De la mateixa manera, també es creu, tot i que amb un consens menor, que l'entitat ha esdevingut un eix vertebrador del teixit associatiu de la vila per la seva activitat durant tots aquests anys, pel seu gran nombre d'associats i per la seva capacitat aglutinadora i integradora. Tanmateix, certs sectors també creuen que La Passió no és l'únic element important que té Esparreguera a nivell cultural i, per tant, cal posar esforços en donar a conèixer la resta d'iniciatives que provenen d'altres entitats de la vila.

La Fundació Privada de La Passió d'Esparreguera és, sens dubte, l'entitat de més rellevància de la vila pels més de 900 socis amb què compta. Tanmateix, alguns sectors creuen que en certs moments des de l'Ajuntament s'ha donat massa valor als interessos d'aquesta entitat en detriment d'altres associacions de la vila.

➤ El pes de les entitats

Una part important de l'activitat cultural que té lloc a Esparreguera la duen a terme les entitats. En parlar del món associatiu a Esparreguera es fan referències a la forta activitat que es va donar durant els darrers anys del Franquisme quan el teixit associatiu va créixer ràpidament. Després d'aquesta gran embranzida, però, l'activitat i la proliferació d'entitats va disminuir considerablement i actualment sembla que torna a revifar-se. Així doncs, en els darrers temps hi ha la percepció que les entitats tornen a prendre un paper cada vegada més actiu en l'àmbit cultural. La percepció de que el pes de la dinàmica cultural de la vila recau sobre les entitats està força estesa, un fet que no es percep com a negatiu tot i que es reclama una major gestió per part del consistori.

Per altra banda, també es considera necessari millorar la comunicació entre les entitats que porten a terme algun tipus d'activitat cultural ja que sovint es dona certa desconexió i solapament en la programació. Aquesta manca de comunicació també es reflexa en les poques iniciatives conjuntes que es donen entre els artistes i creadors d'Esparreguera.

4. Les visions en relació a l'oferta cultural

L'oferta cultural més abundant a Esparreguera gira al voltant de les arts escèniques, tot i que en aquest sector el pes de les iniciatives de caràcter amateur són més presents que no pas les professionals. En segon terme s'hi troba la cultura tradicional i popular que també té un pes important, especialment pel que fa a la programació que gira al voltant del calendari festiu (Santa Eulàlia i Festa Major d'estiu) i, en tercer lloc pel que fa a presència, sembla que l'Escola de Música també ofereix una oferta força regular.

➤ La professionalització de l'oferta d'arts escèniques

En el cas del teatre, tot i la proliferació i la varietat, es creu que hi ha certa manca de professionalització que a diversos nivells afecta a la qualitat de l'oferta. El salt que cal donar entre l'activitat amateur i la professional es creu que ha de venir donat per una oferta formativa en arts escèniques de qualitat ja que, més enllà dels cursos que organitza La Passió, no es troben a Esparreguera més opcions formatives i això fa que tot i existir un gran nombre de persones molt interessades pel teatre, amb molta experiència en diferents àmbits, no tinguin l'opció d'ampliar la seva formació dins del municipi.

➤ L'esperit artístic de la vila

Hi ha força consens en afirmar que es detecta a Esparreguera un esperit artístic important que es fa palès en la proliferació d'iniciatives artístiques i creadores (companyies de teatre, producció artística, grups musicals,...). Tot i que aquesta riquesa creativa va donant lloc a iniciatives concretes que enriqueixen culturalment Esparreguera, es creu que hi ha una manca de gestió per part de l'Ajuntament que fa que no es tregui tot el profit possible a aquesta riquesa.

➤ Les absències en l'oferta

Un element que es troba a faltar dins l'oferta cultural d'Esparreguera és una programació estable de cinema. Fins l'any passat es projectava el Documental del Mes a la sala del Patronat Parroquial però en el darrer any l'oferta cinematogràfica o documental a quedat reduïda a dies molt concrets.

Un grup de població que considera l'oferta cultural d'Esparreguera insuficient i poc adaptada als seus interessos són els joves, molts dels quals creuen que cal que s'aposti per programacions regulars especialment de música.

➤ **El problema de la difusió**

Es dona una sensació general de manca de comunicació i difusió de l'activitat cultural que té lloc a Esparreguera ja que sovint es programen diverses propostes i una part important de la ciutadania no s'assabenta o ho fa quan ja ha passat l'activitat. Davant d'aquesta situació es valora molt positivament l'ús de les noves tecnologies com instruments de comunicació eficaços.

Aquesta dificultat a l'hora de fer arribar l'oferta cultural s'accentua quan es tracta de gent nouvinguda ja que la majoria de plafons i cartells es localitzen majoritàriament al centre del municipi i la població que resideix a les urbanitzacions, que és on es concentra un important nombre dels nouvinguts, no hi accedeix.

➤ **La projecció d'Esparreguera**

Tot i el gran ressò i la importància de l'espectacle de La Passió d'Esparreguera a tot el país, es creu que caldria explotar encara més l'espectacle de cara a fomentar el coneixement de la vila, la seva riquesa natural i el seu patrimoni cultural més enllà de La Passió. Així mateix, es creu que la projecció de l'espectacle hauria de possibilitar augmentar el rendiment econòmic que pot aportar el volum de visitants que rep Esparreguera durant les setmanes en que dura l'espectacle.

Més enllà de l'espectacle de La Passió, es percep la necessitat de que l'oferta cultural existent a Esparreguera s'obri més cap a l'exterior i busqui nous públics en municipis veïns que no disposen de l'oferta de què disposa la vila. En aquest sentit es creu que els dos principals festivals que tenen lloc a Esparreguera al llarg de l'any (Lola i Gest) són una bona carta de presentació pel municipi, inclús es valora la idea de unificar ambdues iniciatives per tal de tenir una major repercussió tant a dins com a fora d'Esparreguera.

V. SÍNTESI DEL DIAGNÒSTIC (DAFO)

Síntesi del diagnòstic (DAFO): la realitat cultural d'Esparreguera

Fortaleses	Debilitats
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Destacat patrimoni natural. ▪ L'espectacle de La Passió: element aglutinador i promotor de coneixences. ▪ Món associatiu dinàmic amb especial presència d'entitats de cultura tradicional o popular i de caràcter artístic. ▪ Important activitat teatral <ul style="list-style-type: none"> ▪ Iniciatives de teatre amateur ▪ Iniciatives de teatre alternatiu i nous formats ▪ Públic cultural fidel. ▪ Important presència de grups musicals de joves. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dificultat d'integració i participació dels nousvinguts en la dinàmica cultural del municipi. ▪ Mancances i dèficits en el mapa d'equipaments: hotel d'entitats, centre cívic-cultural, espai polivalent i espai de creació i exposició. ▪ Dèficits de personal dins la Regidoria de Cultura. ▪ Manca de relació i treball conjunt amb altres Regidories (joventut, educació,...). ▪ No hi ha programació continuada més enllà dels Festivals i l'activitat que gira al voltant del calendari festiu. ▪ Insuficient comunicació entre les entitats i entre les entitats i l'Ajuntament. ▪ Manca d'una difusió suficient i eficaç de l'oferta i l'activitat cultural. ▪ No hi ha prou relació entre els grups de música existents i l'àrea de cultura.
Oportunitats	Amenaces
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Arribada de població nousvinguda que pot integrar-se en la dinàmica cultural, aportant diversitat i nous punts de vista. ▪ Museu de la Colònia Sedó: colònia tèxtil més gran a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dificultat d'integració i participació dels nousvinguts: possibles problemes de cohesió social. ▪ L'espectacle de La Passió d'Esparreguera té una competència

Catalunya.

- Important oferta d'arts escèniques: Festival Lola, Mostra Gest, Festival Internacional de Dansa d'Esparreguera, La Passió.
- La Passió: element de projecció i posicionament molt important.
- Nous equipaments en construcció: Biblioteca i Arxiu de l'Ateneu i Escola Municipal de Música i Dansa.
- Nou context marcat pel PAC, el Pla Director d'Equipaments i el PECCat: pot afavorir a completar el mapa d'equipaments culturals d'Esparreguera.
- Cal Trempat: equipament amb possibilitat i activitat cultural pròpia que esdevindrà un nou espai cultural juvenil.

directa al municipi del costat, a Olesa de Montserrat.

- Davant la manca d'oferta formativa i d'espais per a la creació, els talents artístics autòctons poden marxar d'Esparreguera i desvincular-se del municipi.
- L'existència de dos festivals d'arts escèniques pot provocar que un resti atenció i recursos a l'altre.

VI. ESTRATÈGIA

Com a apunt previ a la presentació de l'estratègia del Pla d'Acció Cultural d'Esparreguera, cal fer referència a la situació global de crisi econòmica i financera que es pateix en el moment de la redacció del document. Aquesta situació es fa extensiva a tots els nivells de l'administració i, per tant, la majoria d'ajuntaments també pateixen les conseqüències d'aquesta crisi. En el cas de l'Ajuntament d'Esparreguera és especialment delicat pel que fa a la situació econòmica, degut al seu endeutament. Així doncs, de cara a establir una estratègia per a la cultura a Esparreguera cal tenir present aquesta conjuntura ja que afecta a la prioritització i a la definició de propostes i cristal·litza en una estratègia més austera i menys pretensiosa.

L'estratègia del Pla d'Acció Cultural d'Esparreguera s'ha definit a partir de les necessitats i els dèficits detectats al llarg de l'elaboració del diagnòstic i a partir de les aportacions de les persones i entitats que han estat entrevistades i consultades al llarg del procés. Ha estat un procés reduït pel que fa a la participació ciutadana i, per tant, amb un clar accent tècnic.

Tot i així, es tracta d'una estratègia que té en compte tots els processos de planificació sectorials o globals del municipi i que es constitueix com el full de ruta que ha de guiar la tasca municipal en matèria de cultura els propers anys, així com una eina orientativa per a tots els agents culturals del municipi.

La present estratègia s'estructura a partir de la definició d'uns **reptes** que Esparreguera ha de fer front com a municipi. Per donar resposta a aquests reptes el Pla d'Acció Cultural planteja una sèrie **d'objectius generals** als què es donen resposta a través de la definició d'uns **eixos estratègics**. Aquests cinc eixos estan formats per **programes articuladors** que concreten l'estratègia mitjançant la definició d'**objectius específics** i d'**accions** concretes que serveixen d'orientació de possibles actuacions que el municipi ha de realitzar.

Esquema de l'estratègia

Reptes de ciutat

Cohesió social

Identitat

Desenvolupament econòmic i social

PLA D'ACCIÓ CULTURAL D'ESPARREGUERA

Objectius generals

1. Rendibilitzar els elements de capitalitat cultural d'Esparreguera.
2. Situar la cultura a un lloc central en el desenvolupament municipal.
3. Racionalitzar els recursos destinats a la cultura d'Esparreguera.

Eixos estratègics

1. Una cultura accessible i participativa
2. Equipaments, els espais per a la cultura
3. La formació i la creativitat a la vila
4. Organització i estructures transversals de treball
5. La difusió i la comunicació cultural

1. Reptes d'Esparreguera

En els darrers anys Esparreguera ha experimentat canvis socials i culturals que fan necessàries noves respostes i actuacions davant una realitat cada vegada més complexa. El diagnòstic que s'ha dut a terme al llarg del procés d'elaboració del Pla d'Acció Cultural posa de manifest una sèrie de reptes als quals Esparreguera ha de trobar resposta. Tot i tractar-se de realitats estructurals que sobrepassen l'àmbit estrictament cultural i que impregnen el conjunt de la realitat social d'Esparreguera, són alhora reptes als que la ciutat pot donar en part resposta a través de la cultura i és per això que cal tenir-los presents a l'hora de definir l'estratègia cultural del municipi.

➤ **Cohesió social**

Esparreguera compta amb prop de 22.000 habitants i el creixement accentuat que s'ha donat en els darrers anys s'ha produït quasi exclusivament pel saldo migratori. És a dir, el protagonista de l'important creixement que s'ha donat a Esparreguera en els darrers anys ha estat la població nouvinguda, ja sigui nacional o estrangera, tot i que en el cas d'Esparreguera es tracta de població principalment procedent d'altres comarques de Catalunya.

Així doncs, en aquest context la ciutat s'enfronta al repte d'afavorir i potenciar l'arrelament de la població nouvinguda per fer-la partícip del projecte col·lectiu de ciutat.

➤ **Identitat**

Més enllà de la identitat associada a les tradicions, als valors, als símbols o a les creences, existeix una identitat que està per sobre de les identitats més personals i locals i que té a veure amb el sentiment de pertinença a un lloc o a una realitat social. La identitat ve donada, en aquest cas, pel sentiment de ser i formar part d'Esparreguera, un repte que cal donar resposta. Cal tenir present, però, que la identitat és quelcom dinàmic i es reinventa i revisa constantment i és en aquest sentit on una cultura compartida i oberta a tothom pren un paper fonamental com a eix vertebrador de l'activitat del municipi.

➤ **Desenvolupament econòmic i social**

En el moment de la redacció del Pla d'Acció Cultural es viu una crisi econòmica i financera a nivell global (augment de l'atur, disminució del consum, baixada de la producció, etc.) En aquest context, també les diverses institucions (administracions estatals, autonòmiques i locals) afronten una situació difícil de gestionar. Així, Esparreguera, de la mateixa manera que la majoria de municipis de Catalunya també ha de superar la situació marcada per aquesta realitat, intentant trobar la millor manera de tirar endavant per mantenir el desenvolupament econòmic i social del municipi.

2. Objectius generals de l'estratègia cultural d'Esparreguera

El diagnòstic que s'ha dut a terme ha permès detectar les mancances, els dèficits, les potencialitats i oportunitats de què disposa la cultura a Esparreguera sobre les quals cal actuar i treballar. En aquest sentit, els objectius generals de l'estratègia es plantegen per projectar un model de futur en matèria cultural que sigui capaç de contribuir a afrontar els reptes que Esparreguera té com a ciutat.

1. Rendibilitzar els elements de capitalitat cultural d'Esparreguera.

Esparreguera compta amb un nombre important de potencialitats des de la perspectiva cultural que cal explotar a partir de la definició d'una política cultural concreta. La riquesa cultural d'Esparreguera està formada tant per elements tangibles com intangibles i tot i que el municipi ja porta temps treballant per treure'n un major profit i explotar al màxim la seva riquesa cultural, cal una aposta encara més directa per rendibilitzar tots aquells elements que combinats (el teatre i l'espectacle de La Passió, l'oferta de festivals, riquesa natural,...) poden posicionar Esparreguera com un referent cultural a diversos nivells.

2. Situar la cultura a un lloc central en el desenvolupament municipal.

Per dotar de centralitat la cultura d'Esparreguera cal, en primer lloc, assumir la seva rellevància i el paper que juga en el desenvolupament social, econòmic i polític del municipi.

Tot i comptar amb una riquesa cultural important i amb moltes potencialitats, per tal de situar la cultura al centre del desenvolupament local d'Esparreguera cal dirigir les actuacions cap a la definició d'una nova política cultural que sigui transversal, que compti amb els recursos suficients i que sigui coherent amb el conjunt de la política municipal.

3. Racionalitzar els recursos destinats a la cultura d'Esparreguera.

La política cultural d'Esparreguera s'ha d'assentar sobre nous models i polítiques de gestió que estiguin dimensionats a la seva realitat, a l'activitat

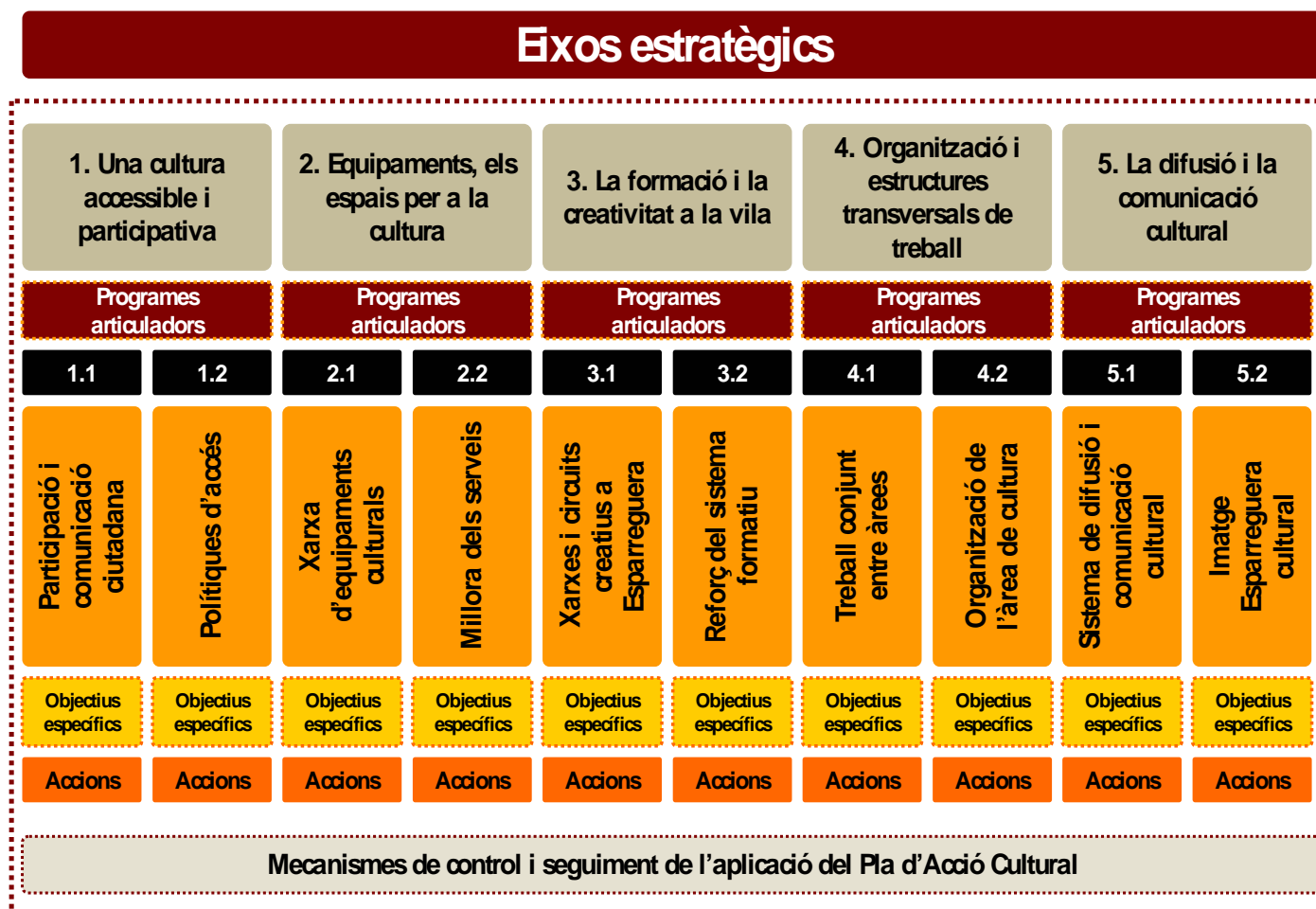
que es desenvolupa al municipi i al potencial amb que compta. Així doncs, cal administrar el pressupost municipal per a cultura d'una manera racional, coherent i equilibrada.

3. Eixos estratègics

Els eixos estratègics del Pla d'Acció Cultural esdevenen els pilars sobre els que es desenvolupa l'estratègia cultural d'Esparreguera dels propers anys. L'estratègia del Pla es vertebrada en cinc eixos estratègics dins dels quals es concreten una sèrie de programes articuladors cadascun dels quals compta amb objectius específics propis i accions concretes.

Els cinc eixos estratègics del Pla són els següents:

- Una cultura més accessible i participativa
- Equipaments, els espais per a la cultura
- La formació i la creativitat a la vila
- Organització i estructures transversals
- La difusió i comunicació cultural

Eix 1. Una cultura més accessible i participativa

Potenciar l'accés a la cultura vol dir apostar per la seva democratització llimant les possibles barreres que dificulten el seu gaudi per part de la ciutadania.

Per altra banda, la participació és un element fonamental en la societat actual ja que s'ha consolidat com un mecanisme de funcionament i de presa de decisió, especialment a nivell local, que té la intenció de fomentar la corresponsabilitat ciutadana en l'organització de la societat en la que es viu.

Així doncs, es tracta de dos elements sobre els que cal treballar per fomentar-los i consolidar-los dins la realitat cultural d'Esparreguera.

Els **programes articuladors** de l'eix són:

- **Participació i comunicació ciutadana**
- **Polítiques d'accés**

Programa 1.1. Participació i comunicació ciutadana

Tant l'accés com la participació necessiten de mecanismes, estructures de comunicació i espais més o menys fixos on els diferents agents socials es puguin trobar i posar en diàleg les seves inquietuds i voluntats. Aquests espais, a més, han de generar coneixences i sinergies entre els agents esdevenint elements positius per al desenvolupament i la millora de l'activitat cultural del municipi.

Així doncs, els **objectius específics** d'aquest programa són:

- Establir espais estables de relació i comunicació entre les entitats i l'Ajuntament.
- Fomentar la participació de la ciutadania en la vida cultural del municipi.
- Millorar la informació que la ciutadania té de l'activitat de les entitats.

Algunes de les **accions** que cal desenvolupar per tal d'assolir aquests objectius són:

- Creació d'un Consell de Cultura. El diagnòstic ha detectat una manca de coordinació entre les entitats del municipi, així com una dificultat a l'hora de comunicar-se i engegar propostes coordinades entre les entitats i el consistori. Així doncs, la creació d'un espai estable on participin les entitats culturals del municipi i membres de la Regidoria de

Cultura de l'Ajuntament per tractar temes concrets relacionats amb l'activitat cultural d'Esparreguera (programacions, actes, calendaris, subvencions,...), facilitant la coordinació però també participant en la definició de les polítiques culturals pot donar resposta a aquests dèficits. Per tal de fer efectiva la tasca d'aquest Consell cal que s'organitzi per Comissions temàtiques o grups de treball que presentin i posin en comú els resultats de la seva tasca i les propostes que vagin desenvolupant a les reunions plenàries del Consell de Cultura.

- Creació d'una bústia de suggeriments online per tal de recollir les valoracions i les propostes que la ciutadania tingui de l'activitat cultural que té lloc a Esparreguera. Aquest sistema de participació ciutadana és una bona manera que el consistori conegui quines són les inquietuds i les necessitats de la ciutadania en matèria cultural.
- Presentació de l'activitat de les entitats als centres educatius del municipi. Més enllà de la Fira d'entitats que es celebra a Esparreguera, donar a conèixer de manera més directa l'activitat que les diferents associacions de la vila desenvolupen és una bona manera d'arribar a un públic més ampli. En aquest sentit, els centres escolars són una molt bona porta d'entrada al conjunt de la ciutadania, especialment per aquell grup de nous nadius que no estan del tot integrats dins la dinàmica cultural del municipi perquè fa poc temps que s'hi han instal·lat o perquè treballen fora de la vila, però que tenen als seus fills escolaritzats a Esparreguera. L'escola esdevé, molt sovint, un espai de coneixença i de foment de la cohesió social.

Programa 1.2. Polítiques d'accés

Esparreguera afronta un problema força habitual que consisteix en un públic-usuari cultural limitat. L'expressió "sempre som els mateixos" apareix sovint com un problema que cal solucionar i és per aquest motiu que el municipi necessita desenvolupar una política concreta d'obertura i de foment del consum cultural de la població per tal que la cultura arribi al major nombre de ciutadans i ciutadanes possible fent-la més accessible.

Així doncs, els **objectius específics** d'aquest programa són:

- Crear i captar nous públics.

- Promoure una major diversitat en l'activitat cultural.

A tall d'exemple, les **accions** que es poden desenvolupar són:

- Publicació d'un catàleg d'entitats on aparegui l'activitat que realitza cadascuna d'elles, on estan situades, el nombre de membres que tenen i la forma per fer-se soci. Aquest catàleg ha d'estar disponible per a tota la ciutadania (en format paper i també digital a la web de l'Ajuntament) i ha de formar part de la informació de benvinguda que l'Ajuntament pot facilitar als nous ciutadans en el moment de l'empadronament.
- Creació d'una entrada jove per a menors de 25 anys que inclogui descomptes en tota l'oferta cultural de pagament que es doni a Esparreguera. El grup de població jove és un dels que es troba més desvinculat de l'activitat cultural del municipi, tot i que no es pot deixar de banda la important presència dels grups de música joves que es reuneixen al voltant de Cal Trempat. Per tal de fomentar la participació dels joves en l'activitat que es desenvolupa al municipi cal elaborar propostes basades en facilitar de l'accés, en aquest cas, reduint el cost econòmic de l'oferta cultural.
- Promoció de les activitats al carrer. La millor manera de fer participar a la ciutadania en la dinàmica cultura és provocant que la cultura es trobi sense buscar-la i una bona opció és fer ús de l'espai públic. El diagnòstic ja ha detectat que les activitats culturals que ja es duen a terme al carrer (part del Festival Gest, festes majors, etc...) són les que tenen millor acollida i major nombre de públic, així que cal seguir per aquesta línia per tal de promoure una major participació de la ciutadania.
- Implicació de les associacions de veïns i les AMPA en la difusió de l'activitat cultural i la captació de nous públics fent-los arribar material de difusió (agendes, cartells, descomptes,...). Les entitats culturals es troben força centralitzades al nucli urbà del municipi, on viu la majoria de població autòctona d'Esparreguera, mentre que hi ha tota una part del municipi, més perifèrica (important presència d'urbanitzacions), on es concentren els nouvinguts que no entra gaire en contacte amb l'activitat d'aquestes entitats. En aquest sentit, les associacions de veïns

i les AMPA esdevenen una part del món associatiu més pròxim a certes parts de la ciutadania i cal aconseguir la seva complicitat a l'hora d'arribar als nous públics.

- Inserció en circuits de programació intermunicipals. Tot i que Esparreguera està inscrita al circuit de la Oficina de Difusió Artística (ODA) de la Diputació de Barcelona, el present any 2009 no ha presentat cap sol·licitud, un fet que ha fet reduir la programació cultural de la vila. Cal que l'Ajuntament torni a fer ús actiu d'aquest circuit de programació per tal de completar la seva oferta cultural i fidelitzar públics. Així mateix, cal que faci ús d'altres circuits existents com els que ofereix la Subdirecció General de Difusió Artística del Departament de Cultura i Mitjans Audiovisuals de la Generalitat de Catalunya (Cultura en Gira).
- Reforç de la programació per a públic familiar. La programació per a públic familiar és una bona fórmula per l'acostament de persones novingudes a l'activitat cultural del municipi. Cal apostar per aquest tipus de programació augmentant el pressupost que s'hi destina i assolint bons nivells de qualitat en la oferta.

Eix 2. Equipaments, els espais per a la cultura

Si bé és cert que l'activitat cultural no té lloc únicament als equipaments pensats i adequats per a aquestes funcions i que les dinàmiques culturals tot sovint traspassen els espais més clàssics envaint d'altres (espai públic, equipaments esportius,...), pel correcte desenvolupament de la dinàmica cultural d'un municipi és necessària una dotació d'equipaments culturals adequada.

Els **programes articuladors** de l'eix són:

- **Xarxa d'equipaments culturals**
- **Millora dels serveis**

Programa 2.1. Xarxa d'equipaments culturals

La necessitat d'una dotació d'equipaments culturals d'un municipi ve determinada per la seva realitat demogràfica, la realitat cultural i pel model de desenvolupament que vol el municipi des de la perspectiva cultural. Així doncs, en el cas d'Esparreguera es donen unes necessitats d'equipaments concretes que cal cobrir a partir d'aquests tres elements (demografia, realitat cultural i model cultural) sense deixar de banda el moment econòmic que viu el municipi i la consegüent necessitat d'una política d'austeritat en els propers anys. En aquest sentit, Esparreguera necessita donar resposta a les necessitats d'espais per a la cultura i a l'estructuració d'una xarxa a partir de la reestructuració de models de gestió i cessió i la optimització dels equipaments disponibles.

Així doncs, els **objectius específics** d'aquest programa són:

- Planificar les actuacions que cal dur a terme per tal de completar el mapa d'equipaments culturals del municipi.
- Optimitzar els espais existents per tal de donar resposta a les necessitats de totes les entitats del municipi.

Algunes de les **accions** que cal desenvolupar per tal d'assolir aquests objectius són:

- Adequació de l'antiga biblioteca, que quedarà buida amb la inauguració de la nova Biblioteca i Arxiu de l'Ateneu, com a espai per a ús d'entitats. Aquest edifici està ben ubicat dins del municipi i és un edifici municipal (lliure de lloguers) que durant molts anys ha tingut un paper cultural

cabdal a la vila. És per aquest motiu que l'antiga biblioteca esdevindria un bon espai perquè les entitats culturals poguessin desenvolupar les seves activitats a partir d'un model de cessió d'espais a través de convenis que optimitzi al màxim l'ús de l'equipament i eviti la seva patrimonialització per part de les entitats.

- Redefinició del conveni que l'Ajuntament té amb el Patronat Parroquial. Des de fa uns anys el consistori manté signat un conveni amb l'entitat a partir del qual es cedeix la planta baixa per ubicar-hi els serveis socials de l'Ajuntament. Tanmateix, en els propers mesos els serveis socials es traslladaran a altres dependències i caldrà redefinir el conveni. En aquest context, l'edifici del Patronat Parroquial compta amb un espai escènic en bones condicions, que compleix les normatives i que té una bona localització dins del municipi, tanmateix, es tracta d'un espai infrautilitzat. Així doncs, la redefinició del conveni¹³ ha de centrar-se en fer que el teatre del Patronat esdevingui un dels principals espais d'arts escèniques de petit format del municipi donant resposta a les necessitats municipals i a les de les entitats d'Esparreguera.
- Combinació dels serveis juvenils de Cal Trempat amb serveis culturals. L'equipament de Cal Trempat es va rehabilitar amb la intenció que assumís serveis estrictament juvenils, tanmateix, donada la situació econòmica i la conseqüent dificultat per invertir en nous equipaments cal optimitzar al màxim els existents. Cal Trempat és un edifici que compta, principalment, amb aules de formació i sales per realitzar activitats diverses, uns espais que difícilment estaran utilitzats a temps complet i que són adequats per acollir entitats o activitats diverses de formació no relacionades amb joventut (artístiques, per a gent gran,...).
- Creació d'un centre de creació i exposició d'arts visuals. L'actual sala municipal d'exposicions té unes dimensions molt reduïdes i no respon a les necessitats expositives del municipi, i tampoc no existeix a Esparreguera cap espai adequat perquè els artistes del municipi puguin desenvolupar la seva activitat, una activitat que, per altra banda, ha de prendre una relació més directa amb l'Escola Municipal d'Arts Plàstiques (col·laboracions, exposicions,...).

---

¹³ Veure: *Equipaments escènics: l'acord entre ajuntaments i entitats*. Diputació de Barcelona, Àrea de Cultura 2008

Tanmateix, cal tenir present que tot i la necessitat d'un espai més adequat per l'activitat creativa i expositiva d'Esparreguera, aquesta ha d'anar acompanyada d'una política d'arts visuals que determini una programació constant i unes línies expositives concretes. Finalment, també cal tenir en compte que degut a la conjuntura econòmica actual es tracta d'una acció a llarg termini.

- Creació d'un nou espai que faci la funció de centre cívic. Tant l'anàlisi dels equipaments existents com la recollida de les visions ciutadanes constaten la necessitat de crear un espai que esdevingui un centre d'activitat cultural i associativa continuat, un equipament sociocultural destinat a ús públic on tinguin lloc activitats diverses: tallers, exposicions, recitals, reunions,... Tanmateix, cal tenir en compte que aquesta acció implica una inversió econòmica molt important que en els propers anys l'Ajuntament no tindrà la capacitat d'assumir, així doncs, si la creació d'aquest nou espai s'entén com la construcció d'un nou equipament és evident que es tracta d'una acció a llarg termini. Tanmateix, també es pot optar per crear aquesta confluència de diversos tipus d'activitat cultural i serveis a través de l'estructuració d'un eix format per diversos equipaments culturals, en aquest cas, es podria tractar d'una acció a mitjà termini.

Programa 2.2. Millora dels serveis

Més enllà de la complementació del mapa d'equipaments culturals amb nous edificis o espais així com la redefinició dels usos dels existents, cal també tenir present la necessitat de millorar els serveis existents als equipaments d'Esparreguera per tal d'optimitzar-los. En aquest sentit, doncs, els **objectius específics** d'aquest programa són:

- Ampliar els horaris d'ús dels equipaments municipals.
- Millorar l'oferta d'activitats que acullen.

Algunes de les **accions** que es poden dur a terme són:

- Ampliar els horaris dels principals equipaments municipals. En el moment de la redacció del present document l'horari d'obertura de la

Biblioteca Beat Domènec Castellet és de 4 hores menys de les que marquen els estàndards. A partir de la inauguració de la nova Biblioteca i Arxiu de l'Ateneu cal que els horaris actuals s'ampliïn per donar cabuda a nous usuaris, de la mateixa manera que s'ampliarà substancialment l'oferta d'espais i de serveis que aportarà el nou equipament. Per altra banda, la majoria d'activitats que es realitzen al Centre Dual, amb una ubicació privilegiada dins de la vila, finalitzen al voltant de les sis de la tarda. Cal reorganitzar l'activitat d'aquest edifici per tal de fer-lo més rendible i és per això que es proposa ampliar l'horari d'obertura i cedir els espais que queden lliures a entitats que els necessitin. Finalment, també cal ampliar els horaris de la Sala Municipal d'Exposicions obrint alguns matins per tal que els centres educatius del municipi puguin organitzar visites.

- Desenvolupar més activitats de caire divulgatiu (presentacions, conferències, exposicions,...) als diversos espais del municipi. Les reduïdes dimensions de la Biblioteca Beat Domènec Castellet han dificultat la realització de certes activitats, especialment aquelles de caire més divulgatiu (presentacions, conferències, exposicions,...). Així doncs, a partir de la inauguració de la nova Biblioteca i Arxiu de l'Ateneu la problemàtica de la manca d'espai quedarà resolta i la realització d'aquest tipus d'activitats dependrà de la iniciativa i la voluntat per dur-los a terme. A més de la biblioteca, es podrà fer ús d'altres espais per realitzar aquest tipus d'activitat com la sala de conferències de Can Pasqual, les diverses sales de formació de Cal Trempat o el Centre Dual.
- Fer de l'Arxiu Municipal un agent actiu en la difusió de la història i del patrimoni d'Esparreguera. El trasllat de l'Arxiu Municipal de Can Pasqual a la nova biblioteca ha d'esdevenir l'inici d'una nova etapa ja que disposarà de sales de consulta i d'espai adequat per arxivar el fons, a més d'estar integrat en l'equipament cultural amb més activitat del municipi, el situa en una posició privilegiada. Partint d'aquesta base, l'Arxiu Municipal ha d'esdevenir un agent molt més present en l'activitat cultural d'Esparreguera a partir de la realització de xerrades, conferències, cursos, etc. sobre aspectes de la història del municipi. Per a realitzar aquest tipus d'activitat fora bo que es creessin sinergies amb aquelles entitats municipals que ja treballen temes històrics i de

patrimoni (Col·lectiu Esparreguerí de Recerques, per exemple). Així mateix, l'Arxiu Municipal també pot jugar un paper important en l'acompanyament i difusió dels treballs de recerca que es realitzen a Batxillerat o els crèdits de síntesi que realitzen els estudiants de 4rt d'ESO.

Eix 3. La formació i la creativitat a la vila

S'entén per formació la transmissió de coneixement que es realitza sobre els diferents àmbits culturals, ja sigui de manera reglada o no. En aquest sentit, doncs, s'inclou tota la formació de caràcter cultural que es pot donar al llarg de la vida que enriqueixen personal i intel·lectualment a la ciutadania. Per altra banda, la creació fa referència al desenvolupament de la capacitat expressiva pròpia i col·lectiva incloent qualsevol expressió artística o creativa, ja sigui a nivell professional com amateur. Tots dos àmbits són necessaris per tal d'assegurar que la ciutadania pugui satisfer les seves necessitats artístiques i culturals i enriquir-se a nivell personal i intel·lectual.

Partint d'aquestes premisses, els **programes articuladors** d'aquest eix són:

- **Xarxes i circuits creatius a Esparreguera**
- **Reforç del sistema formatiu**

Programa 3.1. Xarxes i circuits creatius a Esparreguera

Esparreguera compta amb un ampli ventall d'artistes de diferents disciplines, tanmateix, sovint no troben els espais o les línies de comunicació correctes per tal de vincular més directament la seva activitat amb la realitat cultural del municipi. En aquest sentit, doncs, els **objectius específics** d'aquest programa són:

- Estructurar i fomentar les iniciatives creatives que ja existeixen a Esparreguera.
- Promoure noves propostes creatives.
- Facilitar més recursos per a la promoció de les iniciatives creatives.

Per tal d'assolir aquests objectius es proposen algunes **accions**:

- Creació d'una xarxa d'artistes i creadors esparreguerins. S'han detectat certs dèficits a l'hora d'identificar el conjunt de la massa artística existent a Esparreguera, tant per part de l'Ajuntament com per les entitats o inclús altres artistes de la vila que no coneixen l'activitat que la resta de creadors estan duent a terme al mateix municipi. Fora bo que la Regidoria de Cultura realitzi una identificació dels artistes i creadors del municipi per donar resposta a les seves necessitats i facilitar el treball conjunt entre Ajuntament i creadors i entre els propis artistes.

- Establiment de circuits de difusió per als grups musicals joves. La riquesa de grups de música juvenils amb que compta Esparreguera no ha estat prou aprofitada a nivell de municipi. La Regidoria de Cultura hauria d'establir vincles més directes amb aquests grups per tal d'incorporar-los més directament en la vida cultural d'Esparreguera i promoure la seva difusió.
- Estructuració d'una política d'arts visuals. Esparreguera no disposa, a hores d'ara, d'una política d'arts visuals, no existeixen línies expositives clares ni una programació regular. Tot i que un dels motius principals d'aquesta carència és la manca d'un espai adequat, el cert és que l'existència d'un espai no és efectiu si no va acompanyat d'una proposta expositiva emmarcada en una política concreta.
- Creació d'una oferta conjunta d'arts escèniques. La característica més destacable de la realitat cultural d'Esparreguera és la riquesa que existeix al voltant de les arts escèniques, una realitat marcada per l'espectacle de La Passió i per tot un seguit d'iniciatives que han anat sorgint en forma de festivals o de propostes alternatives. Així doncs, cal estructurar tota la oferta existent complementant-la amb una programació teatral regular promoguda per l'Ajuntament i donar-li difusió i projecció tant dins com fora del municipi.
- Creació d'una línia d'ajuts per a la creació. Una bona manera de fomentar l'activitat creativa del municipi, especialment entre els joves, és la creació d'incentius. En aquest sentit es proposa convocar un concurs de projectes creatius adreçat a artistes i creadors d'Esparreguera dels àmbits plàstic i visual, escènic, literari, audiovisual, musical i, en general, a totes aquelles persones i col·lectius amb un projecte creatiu concret. L'import dels ajuts atorgats al guanyador o guanyadors del concurs es determinarà en funció del pressupost presentat per la realització del projecte i en tots els casos en que sigui possible l'Ajuntament es farà càrrec de la presentació oficial del projecte un cop realitzat.

Programa 3.2. Reforç del sistema formatiu

Tot i l'existència d'una riquesa creativa important i de l'aposta municipal per la formació artística a la vila (Escola Municipal de Música i Dansa i Escola Municipal d'Arts Visuals), cal seguir treballant en aquesta línia i cobrir aquelles necessitats i inquietuds formatives que encara no han trobat resposta.

Així doncs, els **objectius específics** d'aquest programa són:

- Ampliar l'oferta de formació artística dins del municipi.
- Implicar a les entitats en la millora de l'oferta formativa.
- Establir relacions més estretes amb els centres educatius.

Algunes de les **accions** que es poden desenvolupar dins d'aquest programa:

- Millora de l'oferta artística que ofereix l'Escola Municipal d'Arts Plàstiques. Tot i que l'Escola està incorporant formació relacionada amb noves tecnologies (Fotografia digital) i amb nous llenguatges (còmic), el cert és que els cursos i tallers no abarquen tot un important ventall d'alternatives més adaptades als nous temps. Així doncs, cal que s'introdueixi una mirada més contemporània amb nous tallers i cursos que apostin per una formació més adaptada als nous temps i que estigui més en consonància amb els interessos dels més joves, per exemple: Photoshop, editors de vídeo, creació de blogs, xarxa 2.0, etc.
- Ampliació de l'oferta de tallers escolars que l'Ajuntament posa a disposició de les escoles. Actualment el consistori, a través de la Regidoria d'Educació posa a disposició dels centres escolars una oferta de tallers de dansa, teatre, terrissa, dibuix, manualitats, art, natura ràdio, expressió corporal i arts plàstiques, tanmateix, aquests tallers només estan adreçats a l'alumnat de 6è de Primària. En tant que es tracta d'una molt bona iniciativa per part de l'Ajuntament caldria ampliar-la a altres nivells educatius. En aquest tipus d'oferta fora bo que l'Ajuntament entrés en contacte amb les entitats del municipi que desenvolupen alguna activitat relacionada amb algun dels tallers que s'ofereixen per tal de fomentar el treball conjunt i la coneixença de l'activitat de les entitats per part de la ciutadania a través de l'escola.

- Programació, dins l'horari escolar, d'un dia on les entitats culturals del municipi que realitzen alguna activitat creativa mostrin la seva tasca a l'alumnat a través de tallers. El paper de les entitats a Esparreguera és molt important dins la dinàmica cultural del municipi i és per això que cal promoure el seu coneixement pel conjunt de la ciutadania, ja que compartir la seva experiència artística és quelcom positiu per donar continuïtat a la seva tasca i reforçar el valor educatiu de la mateixa. Així doncs, aquest tipus d'activitat ha de servir de complement de formació i com a mecanisme de difusió de les entitats.
- Creació d'una Aula de teatre municipal. Tot i que La Passió compta amb una escola de teatre, donat l'important pes de les arts escèniques a la realitat cultural d'Esparreguera (activitat associativa, festivals, dinamisme del teatre amateur, etc.) cal establir un centre formatiu al municipi que serveixi de complement per l'activitat que desenvolupen les diverses entitats d'arts escèniques del municipi. Aquesta Aula de Teatre hauria d'estar inclosa en l'estructura del nou Consorci de les Arts Escèniques¹⁴ i centrar la seva activitat en cursos d'especialització en dicció, expressió corporal, improvisació,... ja que l'escola de teatre de La Passió realitza cursos més generals on es tracten tots els àmbits de la interpretació teatral de manera conjunta.

---

¹⁴ La creació del nou consorci és una acció que apareix al programa 4.2.

Eix 4. Organització i estructures transversals de treball

La realitat social i cultural és cada vegada més complexa, els límits que separen l'àmbit tradicionalment cultural d'altres són cada cop més difosos, una realitat que fa que una gestió unidimensional centralitzada únicament en la Regidoria de Cultura sigui insuficient per tractar-la. En aquest sentit, les polítiques culturals han d'anar assumint un caràcter cada vegada més transversal per tal d'abastar totes les vessants de la realitat cultural del municipi. Així mateix, per tal de poder desenvolupar una política cultural adequada i suficient, és necessari partir d'un bon sistema organitzatiu, tant a nivell pressupostari com a nivell de recursos humans.

En aquest sentit, els **programes articuladors** de l'eix són:

- **Treball conjunt entre àrees**
- **Organització de l'àrea de cultura**

Programa 4.1. Treball conjunt entre àrees

Per tal d'assolir la transversalitat en la gestió municipal cal iniciar una dinàmica de treball conjunt entre les diverses àrees que assumeixen responsabilitats en àmbits que cada vegada esdevenen més polidimensionals, i en conseqüència, més difícils de gestionar.

Així, els **objectius específics** que s'emmarquen en aquest eix són:

- Establir sistemes i espais de treball conjunt entre les diferents Regidories i àrees del consistori.
- Consolidar la mirada i les dinàmiques de treball transversals dins del funcionament de l'Ajuntament.

Algunes de les **accions** que es proposen són les següents:

- Creació d'una taula de treball estable amb la participació de la Regidoria de Cultura, d'Educació i de Joventut. El diagnòstic ha mostrat alguns punts de relació entre aquestes tres regidories però, a hores d'ara, no existeix un espai estable on posin en comú el treball que cadascuna realitza. Molts dels àmbits d'actuació d'aquestes regidories són tangencials i inclús coincidents i és per això que el treball conjunt de manera sistemàtica facilitarà l'assoliment d'objectius comuns. Així

doncs, la taula de treball cal que es reuneixi de manera periòdica per tal d'establir estratègies i polítiques comunes. Aquesta taula ha de treballar a través de projectes concrets que donin resposta als objectius marcats per la taula.

- Creació d'una dinàmica de treball per projectes. Més enllà de la creació d'una taula estable entre Cultura, Educació i Joventut, cal que dins el consistori s'estableixi i es consolidi una dinàmica de treball basada en projectes concrets on intervinguin les àrees que tinguin relació amb l'àmbit i els objectius de cada projecte.
- Establiment de projectes coordinats entre l'àrea de cultura i la de promoció econòmica. Cal explotar de manera més profitosa les potencialitats que presenta Esparreguera a nivell cultural, especialment centrades en l'oferta d'arts escèniques (La Passió, Festival Lola, Mostra Gest, etc.). És per aquest motiu que cal establir una relació més directa i estreta entre l'àrea de cultura i la de promoció econòmica de l'Ajuntament, per tal de trobar la manera, tot combinant ambdues mirades, de fer de l'activitat cultural d'Esparreguera una potencial font d'ingressos a nivell de municipi, aprofitant més l'important volum de públic extern que visita el municipi per veure principalment l'espectacle de La Passió però també per l'oferta de festivals.
- Creació d'un grup assessor jove. S'ha detectat certa distància entre l'activitat cultural del municipi més lligada amb la Regidoria de Cultura, i l'activitat cultural de la població més jove, més en contacte amb la Regidoria de Joventut, especialment a través de Cal Trempat. Cal unir aquestes dues realitats i una bona manera és incorporar al jovent en alguns àmbits de la política cultural del municipi. Així doncs, es proposa crear un grup de joves que es reuneixi periòdicament amb la Regidoria de Cultura per tal d'assessorar sobre les iniciatives i els programes que aquesta desenvolupa tot aplicant una mirada jove (festes majors, festivals, altra programació,...).

4.2. Organització de l'àrea de cultura

El diagnòstic constata la necessitat d'una reorganització a la Regidoria de Cultura que cristal·litza en dues qüestions principals: en primer lloc, la necessitat de reestructurar el seu pressupost municipal i, en segon lloc, la de reforçar els recursos humans amb els que compta. Cal tenir present, però, que especialment en el cas d'aquesta darrera necessitat serà difícil trobar una solució ràpida degut a la situació econòmica, tot i així, cal establir els següents **objectius específics**, encara que la seva resposta arribi a llarg termini:

- Repensar la distribució del pressupost i els recursos dedicats a cultura.
- Reforçar el personal que depèn de la Regidoria de Cultura.

A tall d'exemple, algunes de les **accions** que caldria desenvolupar per tal d'assolir aquests objectius:

- Redimensionar la despesa que la Regidoria de Cultura dedica a La Passió. Segons el pressupost de l'any 2009, més d'un 27% del total del pressupost municipal (sense les inversions) amb que compta la Regidoria de Cultura va destinat a La Passió (programació, Patronat de La Passió i aportacions al Consorci de La Passió). Així doncs, cal que l'Ajuntament analitzi aquestes aportacions per tal de reduir aquest percentatge de pressupost captiu que obstaculitza la posada en marxa de nous projectes i iniciatives per part de la Regidoria de Cultura i, per altra banda, estudiar un augment en les contrapartides que el consistori i el conjunt del municipi reben per part de l'entitat.
- Establir un model d'adjudicació de subvencions a entitats basat en l'activitat que cada entitat realitza en forma de retorn al conjunt de la ciutadania. És a dir, part de l'activitat que realitzen les entitats que reben subvencions de l'Ajuntament ha de dirigir-se directament al municipi, ja sigui en forma d'actes oberts, de cursos, tallers, presentacions, exposicions, o qualsevol altre activitat externa i oberta a tothom.
- Disminuir la despesa en lloguer d'equipaments. En el moment de la redacció del present document l'Ajuntament paga lloguers de diversos equipaments on s'ubiquen seus d'algunes entitats, és el cas, per exemple, de l'edifici de Ca Les Monges. Davant la necessitat de reduir

despeses de l'Ajuntament d'Esparreguera cal que es tendeixi a reduir aquests casos en que l'Ajuntament ha de pagar un lloguer per un espai, especialment quan es tracta d'equipaments que han acabat patrimonialitzats per un nombre reduït d'entitats, i buscar l'optimització dels espais propis disponibles.

- Crear el Consorci de les Arts Escèniques d'Esparreguera: Cal ampliar el Consorci Municipal del Teatre de La Passió d'Esparreguera amb tots els agents relacionats amb les arts escèniques. Des de la seva creació al l'abril de 2007 el Consorci no s'ha posat realment en funcionament i més que facilitar la tasca de gestió de l'equipament convertint-se en un instrument de foment de les arts escèniques ha esdevingut, fins el moment, una despesa econòmica i d'esforços massa important. Així doncs, davant la inoperativitat del Consorci tal i com és en l'actualitat, es proposa ampliar-lo amb la incorporació de tots els agents que tenen una relació directa amb les arts escèniques a Esparreguera (entitats, centres formatius,...) per tal d'anar més enllà del Teatre de La Passió i fer del Consorci un instrument de gestió i coordinació que aglutini tota l'oferta i l'activitat d'arts escèniques del municipi, entesa com un tot unificat.
- Crear la plaça de tècnic de cultura. Actualment les funcions tècniques de la Regidoria estan assumides pel personal auxiliar que no pot dedicar tot el temps i els esforços necessaris a la gestió de tota l'activitat cultural municipal. Cal que es convoqui una plaça de tècnic per tal que la persona que realitzi la feina de gestió tingui un càrrec que es correspongui amb les responsabilitats que assumeix assegurant que aquestes s'assumeixen en la seva totalitat.

A més de la plaça de tècnic, cal tenir present que la Regidoria de Cultura té altres dèficits de personal (Sala d'Exposicions Municipal, Centre Dual,...) a nivell general que també cal donar-hi resposta.

Eix 5. La difusió i la comunicació cultural

Com ja s'ha esmentat en el present document, la importància de la comunicació dins d'un municipi, ja sigui des de la iniciativa pública com privada, és cabdal per tal de difondre de manera correcta l'activitat que s'hi desenvolupa. En aquest sentit, els **programes articuladors** que estructurin aquest eix són:

- **Sistema de difusió i comunicació cultural**
- **Imatge Esparreguera cultural**

Programa 5.1. Sistema de difusió i comunicació cultural

Per al bon desenvolupament de l'activitat cultural del municipi cal garantir que tota la ciutadania tingui accés a la informació sobre les activitats programades a Esparreguera de forma fàcil i permanent.

Així doncs, els **objectius específics** d'aquest programa són:

- Difondre interna i externament l'activitat cultural de la vila.
- Establir mecanismes de comunicació que informin de tota l'activitat cultural que té lloc al municipi.
- Diversificar els canals de comunicació actuals.

Algunes de les **accions** que es poden dur a terme per assolir aquests objectius són:

- Creació d'una agenda d'activitats culturals municipal. Tot i que hi ha diversos mitjans de comunicació privats que ja presenten la majoria d'esdeveniments i activitats cultural que tenen lloc a la vila, cal que es concreti un mitjà de comunicació municipal que reculli tota l'activitat, la pròpia i la que realitzen les entitats.
- Establiment de panells informatius amb l'activitat i l'oferta cultural del municipi. Un dels dèficit detectats pel que fa a la difusió de l'oferta cultural a Esparreguera és la manca d'elements informatius de referència a l'espai públic ja que tot i els cartells que informen de les diverses activitats que es realitzen, es troba a faltar una informació més unificada. Cal tenir present que és important que aquests panells no

només estiguin situats al centre de la vila sinó que també hi hagi a la perifèria i a les urbanitzacions.

- Creació d'una pàgina web de l'activitat cultural d'Esparreguera (www.esparregueracultura.cat). Aquesta pàgina ha d'estar oberta a tots els agents culturals del municipi i dels municipis veïns, cal que faci ús dels nous sistemes de comunicació (xarxes socials online tipus facebook, youtube, myspace,...) per tal d'arribar a un públic el més ampli possible i cal que esdevingui la web de referència de la cultura a Esparreguera.
- Sistema de comunicació bluetooth d'informació cultural. Aquest sistema funciona de tal manera que quan un usuari amb un dispositiu bluetooth s'apropa als punts bluetooth del municipi, automàticament se li descarrega tota la informació (agenda cultural, últimes notícies,...). Aquest sistema de comunicació no ha d'estar utilitzat només per cultura sinó que pot ser rendibilitzat per la resta d'àrees de l'Ajuntament que també realitzen activitats.
- Directorio de sms. Cal que l'Ajuntament creï un directori d'usuaris interessats en rebre informació cultural del municipi als seus telèfons mòbils i a través d'un sistema automatitzat d'enviament de missatges fent-la arribar setmanalment. De la mateixa manera que en l'acció anterior, aquest directori pot ser utilitzat per les diverses àrees del consistori.
- Estructurar la difusió cultural segons els públics. Més enllà de l'ampliació dels sistemes de comunicació i difusió cultural, cal també dur a terme una orientació específica dels missatges depenent del públic a qui es dirigeixen. En aquest sentit, la programació familiar i infantil ha de difondre's principalment a través dels centres escolars i l'agenda d'activitats de caire més juvenil ha de tenir com a punt central de difusió, Cal Trempat.

Programa 5.2. Imatge Esparreguera cultural

Cal que Esparreguera exploti la seva riquesa cultural, principalment centralitzada en l'activitat teatral, i per fer-ho és necessari que presenti una imatge cultural de municipi que sigui fàcilment explotable tant internament com externament.

Els **objectius específics** d'aquest programa són:

- Unificar l'activitat cultural que es desenvolupa a Esparreguera al llarg de l'any.
- Crear una imatge única que representi el conjunt de l'activitat cultural del municipi.

A tall d'exemple, algunes **accions** que es poden dur a terme:

- Promoció de la marca Esparreguera Teatre. El municipi compta amb a una important activitat teatral (dos festivals de teatre, l'espectacle de la Passió, entitats teatrals, iniciatives de teatre independent,...), i aquesta riquesa cal presentar-la com un tot a través d'estratègies de difusió conjuntes i de l'elaboració d'una marca/imatge que identifiqui a Esparreguera amb el teatre.
- Pla de comunicació per dur a terme la difusió de l'espectacle de La Passió. L'espectacle atreu a un nombre molt important de públic. L'Ajuntament ha de participar d'aquesta difusió a través dels seus sistemes de comunicació ja que esdevé un element identificatiu de la vila. Tanmateix, per tal de dur a terme aquest pla de comunicació caldria establir un conveni o acord entre consistori i entitat per tal que totes dues bandes obtinguessin el màxim benefici possible. Aquesta acció es trobaria dins la gestió que realitzaria el Consorci de les Arts Escèniques.
- Creació d'entrades de La Passió que incloguin altres ofertes (hotel o restaurant o altres activitats culturals) per tal d'aprofitar i allargar al màxim l'estada dels visitants que van a veure la representació de La Passió. L'espectacle de La Passió acull any rere any a un nombre molt elevat d'assistents (l'any 2009 es van sobrepassar els 10.000 espectadors), tanmateix, sembla que aquesta important aflluència de públic no està prou aprofitada pel conjunt de la vila. En aquest sentit cal establir sinergies entre l'entitat, l'Ajuntament (com s'explica al programa 4.1 de la present estratègia) i els sectors comercials del municipi per tal d'estructurar una oferta completa pel visitant que es desplaça a Esparreguera per veure La Passió allargant al màxim la seva estada a la vila. Aquesta acció també es trobaria inclosa dins la gestió que realitzaria el Consorci de les Arts Escèniques.

- Creació d'itineraris culturals que recorrin els principals elements patrimonials d'Esparreguera. Per tal de promoure la riquesa patrimonial del municipi cal treballar-ne la difusió i una bona manera de fer-ho és a través dels itineraris. El consistori pot treballar conjuntament amb entitats i escoles per dur a terme aquest tipus d'activitat i implicar al major nombre d'agents socials possibles.

4. Mecanismes de control i seguiment de l'aplicació del Pla d'Acció Cultural

La redacció del present document marca, tan sols, el principi del camí que Esparreguera ha de recórrer per assolir els objectius marcats, tanmateix, com a darrera part del Pla d'Acció Cultural cal establir i concretar els mecanismes i els instruments que faran possible el seu control i seguiment. En aquest sentit, doncs, es planteja:

- Un cop creat el Consell de Cultura, establir una de les comissions per analitzar les mesures i les polítiques que des de l'Ajuntament s'han seguit en matèria cultural i valorar si segueixen i són fidels als eixos marcats pel Pla. Les resolucions que es desprenguin de les valoracions fetes per aquestes estructures han de passar a la Regidoria i fer-se públiques.
- Després d'un cert temps (entre cinc i deu anys), realitzar la revisió del Pla d'Acció Cultural per detectar els canvis produïts en la realitat de la vila i l'anàlisi dels objectius assolits fins el moment.

Annex 1. Relació de participants

Persones entrevistades

- Anna Cortijo, tècnica d'Educació de l'Ajuntament d'Esparreguera
- David Aguado, administratiu de l'àrea de cultura de l'Ajuntament d'Esparreguera
- Jordi Bigas, tècnic de Joventut de l'Ajuntament d'Esparreguera
- Mariona Masferrer, bibliotecària de la Biblioteca Beat Domènec Castellet
- Manel Roca, president de La Passió d'Esparreguera.
- Vicky Martínez, directora del Festiva Gest
- Gemma Monfort, directora de l'Escola de Dansa El Taller.
- Carme Paltor, directora de la mostra de Teatre Lola
- Carles Reynés, membre de la companyia Tramateatre
- Josep Borràs, autor del llibre musical de La Passió
- Muntsa Sitjà, violoncel·lista
- Eloi Mestre, participant de diverses iniciatives teatrals
- Serafí Casanoves, fundador de l'Escola de Música i de la Banda Municipal de Música d'Esparreguera
- Joan Castells, director de l'espectacle de La Passió

Crèdits

Ajuntament d'Esparreguera:

Antoni Cabré, Regidor de Cultura

David Aguado, Tècnic administratiu

Diputació de Barcelona:

Avel·lí Serrano, Coordinador de l'Àrea de Cultura

Carles Vicente, Gerent de Serveis de Cultura

Jordi Permanyer, Gerent del Servei de Biblioteques

Mireia Sabaté, Cap de l'Oficina de Difusió Artística

Maria Carme Rius, Cap de l'Oficina de Patrimoni

Carles Prats, Cap del Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC)

Laia Gargallo, Cap de la secció tècnica CERC

La coordinació d'aquest estudi ha estat duta a terme per:

ICC.- Xavier Fina, coordinador metodològic i de continguts i Marta Domènech, tècnica.

CERC.- Coordinació i gestió: Eugènia Argimon, Xavier Coca i Aina Roig, tècnics amb el suport de Maite Cusó, becària.

La Diputació de Barcelona es caracteritza per la seva naturalesa local, de suport i cooperació amb els municipis. Per acomplir aquests objectius ha desenvolupat un model estrictament municipalista, que té el seu referent en l'establiment de xarxes de gestió amb els ajuntaments aportant mitjans tècnics, coneixement i experiència, assessorament, recursos econòmics i suport a la gestió dels serveis municipals.

En el marc de l'assistència i la cooperació que la Diputació de Barcelona presta als ajuntaments de la província, l'Àrea de Cultura té com a objectiu donar suport tècnic i aportar visions territorials als municipis en la definició i l'aplicació de les seves polítiques culturals. El Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) és el servei encarregat de realitzar els assessoraments culturals, que tenen com objectiu donar resposta a les demandes dels ajuntaments en l'àmbit de les polítiques i els projectes culturals com a eina de reflexió per establir a mig i llarg termini nous processos de dinamització i transformació cultural, social i econòmica en el territori.

Els **plans d'acció cultural (PAC)** són instruments per a la reflexió, debat i desenvolupament d'estratègies i propostes per a l'acció cultural local. És un procés liderat pels ajuntaments, basat en les aportacions tècniques i la participació ciutadana, fomentant la corresponsabilitat entre els diferents sectors i agents culturals locals.

Durant tot el procés es treballen els eixos cap a on han d'enfocar-se les actuacions futures en matèria d'acció cultural local. Així, les propostes s'orienten a reforçar el paper estratègic de les polítiques culturals, la cohesió social, la interculturalitat, la identitat, la transversalitat i el foment del treball en xarxa amb municipis propers.

Diputació
Barcelona

Àrea de Cultura

Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC)

Carrer de Montalegre, 7.

08001 Barcelona

Tel. 934 022 565 • Fax 934 022 577

o.estudisrc@diba.cat • www.diba.cat/cultura